

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
AİLE BÜTÜNLÜĞÜNÜ OLUMSUZ ETKİLEYEN
OLAYLARI ARAŞTIRMA KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Toplantı
4 Mart 2016 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Diyanet İşleri Başkanlığı Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanı Sedide Akbulut'un, dinî açıdan aile hakkında sunumu

2.- Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Nermin Kırım'ın, aileye yönelik kültür politikaları hakkında sunumu

3.- RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı Mehmet Çakırtaş'ın, medyanın toplum ve aile hayatındaki yeri ve sorumluluğu hakkında sunumu

4.- TRT Genel Sekreteri Sibel Arzu Yılmaz Varol'un, TRT'nin ailelere yönelik programlarındaki amaç ve ilkeleri hakkında sunumu

5.- Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü Basın Yayın Daire Başkanı Musa Özdemir'in, ailenin korunması ve bütünlüğüyle ilgili kurumun yapmış olduğu faaliyetleri hakkında sunumu

6.- Anadolu Ajansı Türkiye Haberleri Yayın Yönetmeni Hasan ÖymeZ'in medyanın aile kurumuna yaklaşımı, bu alanlardaki sorunlar ve çözüm önerileri ile sorumlu yayıncılık ilkesi kapsamında medyaya düşen görevler hakkında sunumu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

4 Mart 2016 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.09

BAŞKAN: Ayşe KEŞİR (Düzce)

BAŞKAN VEKİLİ: Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

SÖZCÜ: Ali ÖZKAYA (Afyonkarahisar)

KÂTİP: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

BAŞKAN – Değerli üyeler, değerli konuşmacılarımız, uzmanlarımız; hepiniz hoş geldiniz. Aile Bütünlüğünü Araştırma Komisyonu olarak bugün yeni bir toplantıda birlikteyiz.

Malumunuz -ilk defa gelen konuklarımız için küçük bir açıklama yapayım- biz bugüne kadar her toplantıda alanında uzmanları dinledik. Sahayı dinliyoruz, onların sahaya ait sorun tespitlerini ve çözüm önerilerini dinliyoruz. Fakat, Komisyonumuzun -uzun adından da anlaşılacağı üzere- çok geniş bir konusu var. Sadece boşanma olaylarını araştırmıyoruz, sadece aile bütünlüğü değil konumuz; aynı zamanda kurumların dönüştürülmesi, kurumların güçlendirilmesi de bizim konumuz. Onun için, ilk toplantıdan bu yana, kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla –“Bu kurumun da bu Komisyonunda ne işi var?” diyebilirsiniz bazen ama- o tür davetler yapıyoruz. Çünkü biz sadece evlilikle yani karı-koca ilişkisiyle, yetişkinlikte aile olunmadığına, bir aileye doğulduğuna, bekleliğimiz, çocukluğumuz, yetişkinliğimiz, gençliğimiz dönemlerinde de, evlenmesek, medeni hâlimiz değişmese bile bir aileye sahip olduğumuza inanıyoruz. Onun için, insanın doğumundan ölümüne kadar giden süreçte aile kurumuyla ilişkisi olan tüm kurumlar aslında bizim çalışma konumuza giriyor.

Onun için, bugün de kurumlarımız var, farklı kurumları dinleyeceğiz. Ağırlıklı olarak medya temsilcisi arkadaşlarımız var, meslek mensuplarımız ama burada onun dışında iki kurum daha var, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı. Akabinde de RTÜK, TRT ve Basın Yayın ve Enformasyondan temsilcilerimiz burada, onları dinleyeceğiz.

Yalnız, sunum yapacak arkadaşlardan bir istirhamım olacak. Komisyonun başlığı çerçevesinde, ağırlıklı olarak sorun tespiti ve çözüm önerileri şeklinde gidersek çok sevinirim. Kurumlar zaten üyeler olarak bildiğimiz ve tanıdığımız kurumlar. Kurumların bu alanda yaptığı yani Komisyon çalışması, aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı bu alanda yaptığı çalışmalar birinci konumuz. O anlamda bir sunum olursa sevineceğim.

İlk olarak, Diyanet İşleri Başkanlığından arkadaşlarımız var.

Ayrıca şunu da rica edeyim Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan: Sunumlar bitsin, soruları ondan sonra alalım.

Aile ve Dinî Rehberlik Daire Başkanımız burada, Sedide Akbulut. Evet, sizi dinliyoruz. Bir on beş dakikada toparlayacaksınız inşallah.

Buyurunuz.

II.- SUNUMLAR

1.- Diyanet İşleri Başkanlığı Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanı Sedide Akbulut'un, dinî açıdan aile hakkında sunumu

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Öncelikle, Sayın Başkanım, değerli vekillerime ve kıymetli arkadaşlara merhabalar diyorum. Komisyonun hayırlı neticeler getirmesini de diliyorum.

Efendim, Diyanet İşleri Başkanlığımız, malumunuz, 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a göre, İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esaslarıyla ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere Başbakanlığımıza bağlı olarak kurulmuş. Bu bağlamda, ailenin korunmasına katkı sağlanması, toplumumuzun aile hakkında dinî açıdan doğru bilgilendirilmesi, aile fertlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel değişimler sonucu karşı karşıya kaldığı riskler ve yeni sorun alanları karşısında dinî bilgi ve manevi destekle güçlendirilmesi konularında sorumluluk verilen bir kurumdur. Değişik kanunlar ve genelgelerle bu sorumluluk Başkanlığımıza yüklenmiş.

Ayrıca, Başkanlığımız dinin yanlış onaylayıcı bir referans olarak kullanılmasını önlemeyi, birlikte ve barış içinde yaşadığımız, birbirimize insan olarak, aile bireyleri olarak saygı ve sevgi duyduğumuz bir dünyayı inşa etme çabasında yüce dinimizin kalıcı öğretisini yapı taşı olarak kalıcı hâle getirmeyi hedeflemektedir.

Vatandaşlarımızın sorunlarının çözümünde din görevlilerine duyduğu güveni referans alan Başkanlık, bir zihinsel dönüşüm hedeflemektedir. Tabii ki bu zihinsel dönüşüm iddialı bir cümle belki ama toplumda pek çok yanlışın din üzerinden referans alındığını görmekteyiz. O nedenle, bu çalışmamız, bu raporumuz ailenin korunmasına katkı sağlanması, ailenin yaşadığı sorunlara ilişkin Başkanlığımızın söylem, yaklaşımı ve hangi alanlarda faaliyet gösterdiğimizi içeren bir rapor. Daha çok, şiddete yönelik spesifik başlıklar değil “Aile” üst başlığı altında çalışmalarımız olmakta. Bunları da birkaç başlık altında topladık.

Öncelikle “İstişare Toplantıları” ki Diyanet İşleri Başkanlığının topluma yönelik duyuru olarak, genelge olarak, sonuç bildirgesi olarak paylaştığı din şûrası ve il müftüleri istişare toplantıları var. Her yıl iki kere il müftüleri istişare toplantısı, belirli yıllarda da din şûrası toplantılarında her toplantının sonucunda bir bildirge sunulmuş ve bu bildirmede mutlaka kadın hakları, kadına yönelik ayrımcılık, aile içi şiddet, kadına ve çocuğa yönelik şiddet, töre ve namus cinayetleri, aile, kadın ve çocuklara yönelik din hizmeti gibi konular yer almış ve bu arada kurumun yıpratılmaması, yozlaştırılmaması, başta çok toplumsal çözümler olarak pek çok problemi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

gündeme getirerek Başkanlığımızın ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmasının da sorumluluğuna dikkat çekilmiştir bu istişare toplantılarında.

Başkanlığımızın bu alanda taşraya yönelik hizmetlerini yürüten, takip eden, benim de Başkanlığını yaptığım Aile ve Dinî Rehberlik Başkanlığı ki 2011 yılında kurumsal yapılanmanın değişmesiyle birlikte ihdas edilmiş, toplumun farklı katmanlarında ilgi ve korunmaya muhtaç gruplara da aynı zamanda dinî rehberlik hizmeti sunmayı hedefleyen bir daire başkanlığı. Sosyal hizmet kurumlarında kalan çocuk, genç, kadına yönelik manevi destek temelli projeleri yürütüyor.

Bu dairemizin görev alanını iki başlıkta özetleyecek olursak; aileye yönelik faaliyetler, bir de sosyal hizmet kurumlarında yürütülen manevi destek faaliyetleri. Şimdi, daha önce de arz ettiğimiz gibi toplumda aileye yönelik sorunların belki de gündemde olan yanlış din algısı, yanlış dinî referanslar, bunun sahi kaynaklarla düzeltilmesi, bu bağlamda duyarlılık ve farkındalığı artıracak projelerle etkinliği oluşturmak bağlamında kurumumuza pek çok görev düşmekte ve bu faaliyetleri de bizim büromuz takip etmekte.

Büromuzla ilgili şöyle kısaca bir özet verecek olursak 81 ilimizde il büroları mevcut. Ayrıca 200 küsur ilçemizde de büromuz var. Bu büroda görev alan arkadaşlarımızın unvanları da daha çok vaiz, Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip, uzman ve imam arkadaşlarımızdan oluşuyor. 2015 yılında da sadece büroya has olmak üzere, yeni planladığımız Aile ve Dinî Rehberlik Vâizliği adında 19 tane vaizimiz görevlendirilmiş. Sunumumuzun sorunda da bu hizmetle ilgili eksikliğini paylaşacağız sizlerle.

Faaliyetlerimizi, din hizmetleri yönetim sistemi diye bir veri sistemimiz var elektronik ortamda, oradan takip ediyoruz hem soruları, sorulan soruların konu başlıklarını ve hangi alanda ne hizmetler yapıldığı. 2014 yılı ve 2015 yılı hizmet verileri size sunulduğunda 2014'te 15.701 faaliyet, 2015'te 15.750 faaliyet gözüküyor. Bu faaliyetlerin dağılımlarında ise sohbet var, eğitim var, dersler var, ziyaret, konferans, TV-radyo programları, toplantılar, sergi, kermes, çalıştay, yarışmalar, sabah namazı buluşmaları gibi, tiyatrolar, konserler, oyun ve etkinlikler gibi pek çok geniş hizmet yelpazesine sahiptir.

Bizim için önemli olan bu soruların, sorunların, bize yansıtılan sorunların, tabii, kişilerin isimleri, özel bilgileri paylaşılmamak, hiçbir şekilde anılmamak suretiyle... Yalnız demografik bilgiler bizim için önemli çünkü o ilde sorun analizini yapmamız gerekiyor. Bu bağlamda bu ana kadar yapılan başvuru içerisinde evlilik, nikâh, boşanma 2.527 ile 2014'te, 3.629'la 2015'te birinci sırayı almış. Daha sonra aile sağlığı, çocuk, kadın, genç ve sosyal durumlarla ilgili bir dağılım mevcut. Bir de bunun alt konuları var yani evlilik ve nikâh dediğimizdeki alt konular, aile dediğimizde altı konu, aile için iletişim problemleri, akrabalarla ilişkiler, eşler arası ilişkiler, ailenin belki de bazı taşrada çözülmesi ne sebep olabilecek ekonomik ve miras sorunları da alt başlıklar altında değerlendiriliyor.

Başvuruyu yapanların cinsiyet özelliklerinde kadınların büyük bir çoğunluk teşkil ettiğini görüyoruz. 2014-2015 yılları arasında dalise ve ilkokul mezunlarının ilk sırayı aldığı, meslek gruplarında da ev hanımları ve memurlar büyük bir çoğunluğu teşkil etmekte.

Aile ve dinî rehberlik bürolarının aileye yönelik faaliyetleri. Bu taşraya yönelik, özellikle bize gelen sorunlar bağlamındakiydi. Bizim arz odaklı yaptıklarımız, talep odaklı yaptıklarımızda da aile ve evlilik okulları yer alıyor. Burada malumunuz, pek çok sosyal problem yaşayan toplumumuzda ailemiz de bu problemlerden nasibini almış. En önemli problemin de aile içi bireylerin iletişimsizliğinden kaynaklandığını gördük. Bu bağlamda biz Aile Bakanlığıyla da paylaşarak, paydaş kullanarak evlilik okulları ve aile okulları düzenledik. Bunlarla ilgili bilgi sizlere sunduğumuz dosyanın arka eklerinde mevcuttur.

Yine, Diyanet İşleri Başkanlığımızın en büyük görevlerinden diye topluma yansıyan vaaz ve hutbeler bağlamındaki hizmetlerimizde de irşat hizmetleri ağırlıklı olarak cami içi ve mescitlerde düzenleniyor. Malumunuz camiye iştirak eden daha çok erkek nüfusumuz mevcut çünkü kadınlarımızın toplum olarak cami endekslisi bir hizmete, cami endekslisi bir eğitime talep etmediklerini hepimiz vakia olarak görüyoruz. Bu bağlamda, öncelikle erkeklerin eğitimi cami alanlarında gerçekleştirilmiş. Bu da vaaz ve hutbelerle sağlanmıştır. Bu vaaz ve hutbelerde de özellikle aile ana konulu vaazların dağılımı eşler arası hak ve görevler, aile içi şiddet, aile içi iletişim, çocuk hakları, nikâh, evlenme, anne baba hakkı bağlamında değişiklik arz etmiş. Yine 2014-2015 yıllarında da aile alt konulu hutbelerin de dağılımları sizlere arz edilmiş. Bunun yanı sıra, özellikle kendi içimizdeki personele yönelik hizmet içi eğitimlerimiz de mevcut. Yani personelimizin yetkinliklerini, yeterliliklerini artırmak bağlamında aile içi iletişim, şiddet, kadına yönelik şiddet, cinsiyet temelli ayrımcılık, çocuk ihmal ve istismarı gibi konularda farklı ilim alanlarında uzmanlarla dersler, eğitimler, hizmet içi eğitimleri ki bu da 13 hizmet içi eğitim 1.350 personeli kapsamış.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik olarak da 2013'ten itibaren başlayan aile seminerleri düzenlendi. 2013-2015 yılları arasında 8 farklı ülkede 13.600 vatandaşımıza ulaştık ve bu ulaşmalar sonucunda ciddi kazanımlar elde ettiğimizi hem ataşeliklerimiz hem de konsolosluklarımız aracılığıyla bize gelen özel taleplerden de bunu gördük. Özellikle yaşadıkları yabancı ülkeye uyum sağlama, kuşak çatışması, entegrasyon ve asimilasyon problemleri, ebeveynlerden kaynaklanan aile içi iletişim problemleri, dinî bilgi eksikliği, hatalar, tutarsız tutumlar, yabancı evlilikler bunların başında gelmekte.

Bu bağlamda yaptığımız projelere gelince özellikle 2008 yılında temeli atılmış, hâlen devam eden Aile Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüyle beraber Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun ortaklığında kadına yönelik şiddet ve ailenin korunmasına yönelik bir proje başlamış, devam etmekte. Bununla ilgili 2010 yılında başlayan çalışmalar, ilk önce Ankara'da bir pilot çalışması yapılmış. Ankara'da 4 bin personel bu noktada farkındalık eğitimine alınmış. Bugüne gelene kadar da İç Anadolu, Marmara, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bir eğitim tamamlanmış. Sahada 47.566 personelimize farkındalık eğitimleri verilerek onların cemaatleriyle paylaşılmasına imkân sağlanmıştır.

Malumunuz, küreselleşen dünyada farklı kültürlerle karşılaşmak, kontrolsüz İnternet ve daha başka nedenlerle toplumumuz ahlaki bir erozyonla karşı karşıya kaldı. Bu ahlaki erozyon da beraberinde hepimizin konuşmaktan da imtina edebileceği çocuk cinsel

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

istismarı ve erken evlilikler göz ardı edilemeyecek derecede toplumsal bir sorun olarak hepimizin gündeminde. Bununla alakalı da Başkanlığımız öncelikle yaz Kur'an kursunda İslam'ın çocuğa bakış açısını, çocuk eğitiminin metotlarını ailelere ulaştırmak ve zihniyet dönüşümü oluşturabilmek amacıyla ihmal ve istismara yönelik bilgilendirme çalışmalarına gidildi. Bu bilgilendirme çalışmaları yine kanunun bize verdiği yetkiyle...

Çocuk izlem merkezleri var şu anda ülkemizde bazı noktalarda. Biz de çocuk izlem merkezlerinin koordinasyon kurulu üyesiyiz. Bu üyeliğin gerektirdiği çalışmaları takip eden de yine bizim dairemiz. Bu bağlamda 2011 yılında Ankara'da hayata geçirilmiş, başlanmış 3.276 din görevlisine konu hakkında farkındalık çalışması yapılmış. Daha sonra 2013-2014'te çalışmalar yoğunlaşmış ama 2015 yılında özellikle 81 ilin de bu işin içerisine sokulmasını istediğimiz için 81 ilden 85 görevlimizi eğitici eğitimine... Hacettepe Üniversitesiyle beraber koordinasyonla bir eğitici eğitimi yaptık çocuk ihmal ve istismarıyla. Bu eğitici eğitimi alan arkadaşlarımız sahaya gittiklerinde 68.149 arkadaşımıza farkındalık çalışmalarına başladı. Bunun da geri dönüşümlerini olumlu olarak sahada yansıtarak bize de bu iyi, olumlu geri dönüşüm paylaşmıştır.

Bir de aile okulu. Öncelikle bunu biz kendi personelimiz açısından önemli gördük çünkü evlilik hayatını sağlıklı bir zemine oturtmayan, huzurlu bir aile birlikteliğini yakalayamayan bir din görevlisinin toplumda bu noktada faydasının olacağına inanmadığımız için bir Sağlıklı Birey, Mutlu Aile, Huzurlu Toplum Projesi'ni 2013'te hayata koyup taşrada görevlilerimizi eşleriyle birlikte yani karı koca eğitime tabi tutarak bunun da devamını... Hâlen devam etmekteyiz.

Ailenin korunmasıyla ilgili kampanyalarımız, ziyaretlerimizde 2014 yılında Kardeş Aile uygulaması yapılmış, yoksul ailelerle zengin aileler arasında bir paylaşım gerçekleştirilmiş, 6.124 aile birbiriyle kardeş olmuşlar.

Aileye yönelik yayın hizmetlerimize gelince, Diyanet aylık dergimiz 2013 yılından itibaren artık bir de Aile ekiyle beraber hayatına devam etmekte. Bu konuda ailenin güçlendirilmesi, kadın, çocuk ve şiddet başlıklarını içeren yazılar sürekli, her ay gündeme alınmakta. Bu, kadın ve aile yazılarını içeren, 2011 yılındaki Başkanlığımızın yayınları da bir araya getirerek neşredilmiş ve topluma paylaşmıştır.

Ayrıca, Başkanlığımız 2015 yılı itibarıyla 11 kitapçıktan oluşan bir set, "Ailem" seti hazırlamış. Ailem seti, "Ailemde Çocuk Var, Ailemde Genç Var, Teknoloji Bağımlılığı, Ailemde Yaşlı Var, Ailem Dağılmasın, Ailemde Merhamet" gibi başlıklarla küçük küçük kitapçıklar hâlinde. Biz şu anda bu kitapçıkları broşür şeklinde özetleyip Arapça ve Kürtçe olarak basarak Suriyeli ve terör bölgesindeki vatandaşlarımıza ulaştırmayı planlamaktayız.

Yine, "Aile ve Aileye Yönelik Sıkça Sorular" başlığında bir kitapla toplumumuzu buluşturduk.

Bir de, geçen yılki Komisyonda da bulunmuştuk, Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde. Bu bağlamda, Diyanet İşleri Başkanlığının ailenin korunması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusundaki görüş ve uygulamalarını da bir kitapçık hâlinde yine halkımızla paylaştık.

Tespit ve önerilerimize gelince, efendim, aile ve dinî rehberlik bürolarında hizmet veriyoruz, evet, 2.078 personelimiz var. İlahiyat fakültesi mezunu arkadaşlarımız oluşturuyor çoğunluğunu ama biz hizmet içi eğitimlerle desteklese de kendilerini henüz çok yetkin olduklarını düşünmüyoruz tabii ki. Bu yetkinlik noktasında ne yapabiliriz? Öneri olarak, bürolarda hizmetin bir standarda kavuşması için özel bir unvanla manevi destek uzmanlığı kadrosunun tahsisini istiyoruz. Yani Avrupa'da da bu, kilise aracılığıyla yapılan bir unvanlı çalışma. Biz de böyle bir unvanla hem yetkinliğimizi, yeterliliğimizi artırırız. Bunun haricinde, aile danışmanlığı yönetmeliğinin 14'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında aile danışmanlığı yapabilecek lisans programları sayılırken sınıf öğretmenliği, çocuk gelişimi gibi alanlar sayıldığı hâlde ilahiyat sayılmamakta. Biz, bu bağlamda, personelimizin büro içi yetkinliğini ve yeterliliğini sağlamak bağlamında sınıf öğretmenliği gibi formasyonu olan, çocuk gelişimi gibi formasyonu olan arkadaşlarımızın da bu dört yüz elli saatlik aile danışmanlığı çalışmalarında bulunmasını talep ediyoruz. Yani ilahiyat lisansının da bu alanda sayılması...

İkinci tespitimiz: Ailenin korunması bağlamında, daha çok bizim taşrada gözlemlediğimiz, aile bireylerinin hurafe ve bidatlardan, dinin gerçekleriyle bağdaşmayan tutum ve alışkanlıklarından korunması önem arz ediyor. Bu noktada da Başkanlığımızın sağlam dinî bilgi ve toplumu buluşturma çalışmaları aile özelinde devam ederken diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin güçlendirilmesi ve burada, dinden beslenmeye çalışan çarpık zihniyetlerle mücadele bizim için son derece önemli olacak. Bu nedenle, farklı kurumlarla ortak çalışmalara gidilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

Bir başka tespit: Aile ve dinî rehberlik bürolarına yapılan başvurular -az önce arz ettiğim gibi- kişisel başvurular. Yönergemizde de ifade ettiğimiz gibi, kimlik bilgileri, adres bilgileri alınmadığından bize başvuran vatandaşlarımızın başvuru sürecinde ne yaptığına dair herhangi bir bilgimiz olamıyor. Mesela, şiddet vakası bize geldiğinde biz onu Aile Bakanlığına, Alo Şiddet'e, jandarmaya, şiddeti izleme merkezlerine yönlendiriyoruz, ihbar da ediyoruz. Fakat bazı yönlendirmelerimizin hakikaten yerini bulup bulmadığını takip edemiyoruz. Mesela, çocuğunun madde bağımlılığı olduğunu söylüyor, anlatıyor. Biz de "Böyle bir adrese, böyle bir şikâyet geldi." diyoruz, kimlik bilgisi bizde olmadığı için tabii, gerekli şahsi başvurularının yapılıp yapılmadığının takibini yapamıyoruz. Bu bağlamda, öneri olarak da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının ortak veri tabanında, kurumumuzun da yapılan yönlendirmelerinin görülmesi noktasında bir destekleyici uygulama olacağına kanaat ediyoruz.

Bir başka tespitimiz: Evlenecek çiftlerin, daha doğrusu, boşanarak veya boşanma aşamasındaki ailelerin bize yansıtıklarına göre, çiftler birbirlerinin hak ve sorumlulukları konusunda yeterli bilgiye sahip değiller. Bu bağlamda öneri olarak, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Başkanlığımız ortaklaşa bir evlilik öncesi broşür hazırlayıp, yerel yönetimlerle iş birliğine gidilerek, evlenmek için başvuranlara hem belki bir evlilik öncesi eğitim hem de onlara bir broşür şeklinde sunulabilir diye düşünüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

Efendim, sorunların kaynağına ve çözümüne yönelik çalışmalar yapılması, ailenin ve aile bireylerinin manevi destek çalışmalarıyla güçlendirilmesi konusunda Başkanlığımız, sorumluluğunun bilincinde, ilgili kurumlarla iş birliğini güçlendirerek sürdürebileceklerini bildirerek arz ediyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sedide Hanım teşekkür ediyorum. Bir soru soracağım. Bu vaka izleme mekanizması için hukuki bir engel var mı? Aile Bakanlığıyla böyle bir istişareniz oldu mu? Aile Bakanlığının çünkü vaka yönlendirme sistemi şu an henüz açılmadı ama böyle bir sistemleri mevcut.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Şimdi, bizde şöyle bir hukuki eksiklik var: Yönergede, kişisel veriler, bilgiler kişilerin dokunulmazlıklarına müdahil olmamak bağlamında alınmıyor, talep edilmiyor. Bu, hukuken de bizim elimizi bağlamış. Daha önce aile bürolarımız bir mahkemeye verilmişti barolar tarafından, sonra zaten biz kişisel bilgileri almadığımızı mahkemede ispat ettik ama yine de yeni yönergemizde böyle bir kişisel bilgilerin alınamayacağına dair maddeyi koyduğumuz için hukuken de takip etmekte sıkıntı var.

BAŞKAN – Anayasa'ya göre var kişisel veriler açısından ama şöyle bir de bir durum var: Kişinin rızasına bağlı olarak, vakanın takibi açısından böyle bir şey rızaen...

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Ancak rızaen.

BAŞKAN – Aile Bakanlığı da o rızayı alarak yapıyor zaten, sosyal yardımlaşmadaki o izlemi.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Biz de rıza talebiyle... Evet, doğru.

BAŞKAN – Onların yönteminin size yol göstereceği kanaatindeyim o açıdan.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Teşekkür ederim, evet.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen üyelerimiz var mı?

Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim.

Her şeyden önce sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Ben sorudan ziyade bir katkıda bulunmak istiyorum, görüşümü belirtmek istiyorum. Manevi danışmanlık kadrosunu destekliyorum, gerçekten çok güzel olur, çok iyi olur ve toplumumuzun buna çok ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, din görevlilerimizin aile konusundaki çalışmalara, eğitimlere katılmasını da çok faydalı buluyorum, insanlara ulaşma açısından, vatandaşlara ulaşma açısından çok yerinde bir şey. Yalnız, aile danışmanlığıyla ilgili olarak bu sertifika programında zaten büyük hata var. Sınıf öğretmenliği gibi bir branşın aile danışmanlığında olmasını ben doğru bulmuyorum yani bu konuda büyük sıkıntılar var. Niye? "Aile danışmanlığı eğitimi sonrası ailelere terapi yapabilirsiniz." gibi bir hak veriliyor. Aile terapisi farklıdır, evlilik terapisi farklıdır, aileye rehberlik yapmak ayrı bir konudur. Bu sertifikanın ilk çıkış adı bile zaten doğru değildir. Zira, önceden de belirttim, aile danışmanlığı aslında bir lisansüstü programdır ve üç yıllık, iki yıllık bir programın adının dört yüz elli saatlik bir eğitimle verilmesi zaten yanlıştır.

Yine, bu aile danışmanlığıyla ilgili olarak, mesela kadro açılıyor, sosyal çalışmacı adı altında birçok branşçı toplanıyor ve herkese aynı görev veriliyor. Bu da çok yanlış. Bu, alan ihlallerine sebep oluyor, alan sınırlarının birbirine karışmasına sebep oluyor. Atamaların, lisans eğitimlerine ve mesleki adlandırmalarına göre görev sınırları çizilerek kendi lisans programı adıyla olması gerektiğine inanıyorum. Zira, aile ve evlilik terapilerini sadece psikoloji eğitimi almış olan psikoloji mezunu, psikolojik danışmanlık ve rehberlik mezunu, artı tıp fakültesi psikiyatri alanında ihtisas görmüş doktorlarımızın yapması gerekir. Yoksa, iyilik yapıyorum derken hata da yapabilirsiniz, yanlış şeyler de yapabilirsiniz.

Aile rehberliğine katılıyorum, manevi danışmanlığa tüm kalbimle katılıyorum ama aile danışmanlığı konusunun bir daha ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Biz bu bağlamda istiyoruz yani aile danışmanlığını psikolog olarak değil de sadece aile rehberliği bağlamında.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – İşte orada bir görev ve alan sınırları karışıyor, görev nedeniyle de bir hata oluyor. Onu, özellikle bu Komisyon çalışmamızdan sonra, benim dileğim, tekrar bir düzene sokmamız ve bunları doğru isimlendirmemiz.

BAŞKAN – Yani, bizim raporda bunu doğru ifade etmemiz doğru Deniz Hanım, katılıyorum.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Katkınız için teşekkür ederim.

Bu alanda birden fazla hizmet yapılabilir. Biz sadece psikolojik rehberlik ve danışmanlık gibi algılıyoruz, aslında yapılabilecek çok fazla kaleme iş var, Diyanet İşleri Başkanlığı da bunun bir kalemini yürütebilir.

Buyurunuz.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akbulut, çok teşekkürler sunumunuz için.

Şimdi, bir defa önemli ve faydalı işler yaptığınız kanaatindeyim ben de Deniz Hanım gibi. Bir iki tane gözlemim var, onları müsaadenizle paylaşmak istiyorum. Özellikle Adana'da ve farklı yerlerde hasbelkader, tesadüfi olarak da bir araya geldiğimiz bazı arkadaşlardan da bilgiler alıyorum. Tabii, müftülükler vasıtasıyla ağırlıklı olarak daha çok hizmet verildiği için, bazen müftülüklerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

fiziki alanları sizin gerçekten istediğiniz hizmeti vermenize mâni teşkil edebiliyor; güzel örnekleri de var. Bundan iki hafta önce Mamak'a gittiğim zaman, o eski Saimekadın'da böyle mezbelelik bir yer vardı, oraya Merkez Cami yapılmış, çok güzel bir cami, fiziki anlamda da çok güzel, fonksiyonel bir cami, yanında müftülük var. Orada arkadaşlarımızın vaaz alanlarını da, görev yaptığı yeri de gördüm, çok güzel ama bir adım öteye götürmek lazım. Bir defa aile bütünlüğünü bozan faktörler çok farklılaştı. Eskiden sadece vaaz, kitap, kamu spotu filan gibi şeyler yeterli olabilirdi ama şimdi artık sosyal medya var, madde bağımlılığı var, hayatın hızlı akışı var, onunla beraber gelen problemler var. Dolayısıyla, olayı sadece size gelen insanlarla sınırlı tutmamak lazım, sizin de onlara gitmeniz gerekiyor; bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de bu konuyla ilgili yani aile bütünlüğünü bozan hususlara kafa yoran kurumlar, işte burada bile bizim şu anda dinleyeceğimiz kurumların hepsi aşağı yukarı bununla ilgilileniyor, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ilgilileniyor, farklı farklı kurumlar birtakım şeyler yapıyor ama onların da aynı dili konuşmadığı kanaatindeyim. O hâlde şöyle bir şey yapmak lazım: Belki bir pilot çalışma olarak küçük bir ilde veya bir ilçede bu konuyla ilgilenen bütün kurumların mensuplarının aynı dili ve aynı metodolojiyi kullanmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü sizin çok doğru gördüğünüz bir şeyi yanlış ifade edebilen bir mensubunuz olabilir, bir başkası da çok yanlış farklı bir şekilde verebilir. Onun için, bir defa, aynı dili konuşmayla ilgili kurumsal anlamda yani tek bir kurum değil de farklı kurumların aynı dili konuşması anlamında bir çalışma yapılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Evet, böyle bir önerimiz var.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Bir şey daha söyleyecektim. Bir de çok ileri boyutlara ulaşmış asıl problemleri hiçbir kurumun veya kişinin çözmesi mümkün değil, önleyici tedbirleri birazcık öne almak gerekiyor. Onun için de sadece gelenleri değil, bizim de mesajımızı onlara iletmemiz gerekiyor. Yani, işte bugün kabul etmemiz lazım ki insanlar Facebook'u çok kullanıyor. O hâlde, bizim çok güzel bir Facebook sayfamızın olması gerekiyor, sosyal medya araçlarını çok iyi kullanmamız gerekiyor. Topluma onun anlayabileceği ve ikna olabileceği doğru bilgileri çok iyi vermek gerekiyor, bu konuda da çok ciddi eksiklerin olduğunu görüyorum ama başlangıç itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığının çalışmalarının çok yerinde olduğunu ama geliştirilmesi gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Çok özür diliyorum. Sayın Vekilim, mekân konusunda haklısınız, özellikle doğuda kadınlarımız ne camiye ne de müftülüğe gelmek istiyorlar, çekinceleri var. Bu bağlamda, bürolarımızın müftülük dışına taşınmasını arzu ediyoruz ve en son, özellikle şehrin merkezinde, kolay ulaşılabilecek bir yerde, mekânda olması için de Başkanımız genelgede duyurdu. Bu bağlamda, halkla buluşturmaya yani bize sormaya gelen değil de onların ayağına hizmet götürmeyi özellikle hedefliyoruz.

BAŞKAN – Katılıyorum ama bu açıklamayı yaparken kullandığınız ilk cümle gerçekten hazin bir cümle, tutanaklarda da böyle... Yani, çok hazin bir cümle, kadınların camiye gelmekten çekiniyor olması ya da müftülük binalara gelmekten çekiniyor olması çok hazin bir durum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Görünmekten çekiniyor yani bir sorun mu var da...

BAŞKAN – O mekânlar daha erkek mekânları, erkeklerle bir araya gelmekten çekiniyor gibi anlaşılması üzüntü verici bir durum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Cami de bunların içinde.

BAŞKAN – Onun için söylüyorum, evet.

Devam ediyor musunuz Hocam siz?

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Hayır, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hüsnüye Hanım, buyurunuz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için. Gerçekten, Diyanet İşleri Başkanlığının bu konuda yaptığı çalışmalar takdire şayan.

Ben de katkıda bulunmak hem de önerilerinize destek verme adına söz aldım. Ben on bir yıl Van'da hekim olarak çalışmış bir kardeşinizim, özellikle de müftülük kurum hekimliği yaptım yedi yıl. Dolayısıyla, sizlere yabancı değilim, kuruma yabancı değilim. Dolayısıyla, biraz önce sayın vekilimizin ve sizlerin de vurguladığı gibi, oradaki çalışmaların, aileye yönelik olan çalışmaların başarıyla devam etmesi ve gerçekten, terörün önlenmesiyle ilgili de bu konuda yapılacak çalışmaların bize çok büyük katkılar sunacağını söylemek istiyorum.

Bir projeden bahsettiniz buna bağlı olarak, Kardeş Aile Projesi. Eğer bu proje sonlanmışsa tekrar başlatılması konusunda çok büyük ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Hele de şu anda oradaki kardeşlerimizin hem psikolojik hem sosyolojik hem maddi olarak da desteklenmesi, batıdaki bir kardeşimizle her türlü ihtiyacının giderilmesi, moral verilmesi hususunda da bu projenin büyük değer katacağına inanıyorum.

İkinci olarak da yine bu projeye ek olarak, aslında bizim doğudaki kardeşlerimizle etnik üzerinden konuşmak yerine, bizi bir arada tutan değerlerin din olduğunu özellikle vurgulamak istiyorum çünkü ben on bir yıllık yaşantım boyunca, oradaki her düşünceden insanın, en uç görüşte bile olsa namaz vakti geldiğinde şadırvana koşup abdest aldığına ve camiye girdiğine bizzat şahit olmuş biri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyona : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

olarak, bu din vurgusunun özellikle o tarafta bizi bir araya getiren değer olarak vurgulanarak bunun üzerinden çalışmaların yapılmasına inanıyorum.

Bir de bu camiye gelip gelmeme, hani müftülüğe gelip gelmeme konusunda ben yedi yıl içinde bulunmuş bir kişi olarak da şunu söylemek istiyorum: Aslında, orada, Kutlu Doğum Haftası'nda biz de çalışmalara katılıyorduk veya sağlıkla ilgili bir çalışma olduğunda bizden de katkı isteniyordu hem kurum personeli olarak hem hekim olarak. Orada insanların, aslında, kadınlarımızın, kızlarımızın buralara gelmekten değil de yapılan programlara iştirak etme hususunda istekli oldukları, yeter ki onlara bir şeyler götürülsün, verilsin; inanılmayacak derecede camilere, salonlara sığmayacak, böyle yerlere oturlardı o kültür merkezinde veya camiye geldiklerinde dışarı taşarlardı o programlarda. Aslında bunların sık sık yapılması, ardı arkasının hiç kesilmemesi, sadece Kutlu Doğum Haftası'yla kalınmaması, bu gibi çalışmaların devam etmesi gerektiğine inanıyorum. Biz oraları inşallah hep beraber kucaklayacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erdoğan.

Üyelerimizden söz isteyen?

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Ben de çok çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu Aile Komisyonumuz kurulduğundan beri, aslında, Başkanım her açılış konuşmasında ailenin bütün unsurlarının dikkate alınması gerektiğini ifade ediyor, bizim de artık zihnimizde yer etti Başkanımın bu açıklaması. Ama, Komisyon toplantılarının devam ettiği süre içerisinde baktığımız zaman, kadın çok daha bir ön planda. Dolayısıyla, kadına yaptığımız her türlü eğitimin sonrası için de mutlaka karşılığını alacağımızı görüyoruz. Bu arada, din unsurunun ortaya çıktığını da birçok Komisyon toplantılarında gördük. O hâlde, kadın ve din, bu iki tema üzerinde çok iyi bir çalışma alanı yapılması gerekiyor.

Şunu da ifade edeyim: Diyanet birçok kurumlardan çok çok daha iyi bir noktada; Anadolu'nun en ücra köşesine, ulaşamayan insanlara kadar ulaşabilecek bir yapısı var, insanları var, bir kaynağı var. Dolayısıyla, bunu en iyi şekilde değerlendirecek -Necdet Hoca'nın ifade ettiği- yeni bir metodolojiyle veya yeni bir metotla bunlara mutlaka ulaşmalıyız. Elimizde büyük bir kaynak var, bu kaynağı biz atıl bir noktada, çok atıl demeyelim ama bu çerçevede çok iyi kullanmamız gerekiyor. Dolayısıyla, bence bu çalışmalarda Diyanet İşlerinin ana unsurlarından yani işte imam ataması, imamların takibi, mutlaka bunlar gerçekleşecek ama bu yapıya da çok iyi bir dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca, 1989 yılından beri Kutlu Doğum'la ilgili çalışmalarda ana temalar... Son yıllarda Kutlu Doğum Haftası'nda ana temalar belirlenmeye başlandı, işte, "Din ve Samimiyet" vardı, yanlış hatırlıyorsam "Birlikte Yaşama Ahlakı ve Hukuku" vardı...

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – "Merhamet" vardı.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Şimdi, bilmiyorum 2016'da ne oldu.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – "Tevhid ve Vahdet Gelin Birlik Olalım"

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – 2016, evet. O zaman, 2017'de -Komisyonumuzun da bir katkısı olsun- aileyle alakalı güzel, çarpıcı bir tema bulmakta fayda var.

Teşekkür ediyorum.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Biz de teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Bayram Bey.

Sedide Hanım, teşekkür ederim katkılarınız için.

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI AİLE VE DİNİ REHBERLİK DAİRE BAŞKANI SEDİDE AKBULUT – Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Eğer eksik bıraktığınızı düşündüğünüz ve ilave etmek istediğiniz bir şey olursa daha sonra yazılı olarak da gönderebilirsiniz onu bize.

Şimdi, Kültür Bakanlığı temsilcilerimiz aramızda. Nermin Kırım Hanım, Müsteşar Yardımcısı. Evet, kamuda üst kademede bir kadın görevli olması mutlu etti bizi. Aysun İmierge, Halk Kültürü ve Bilgi Yönetimi Daire Başkan Vekili ve İbrahim Aslan, folklor araştırmacısı.

Sayın Müsteşar, yalnız bir konuda... Sunumunuzda var mı bilmiyorum ama o minvalde bir sunum olursa sevinirim. 2013 yılında Aile Bakanlığının da başında olduğu aile dostu politikalar protokolü imzalanmıştı. Kültür Bakanlığı da o protokolün paydaşlarından birisiydi. Benim takip ettiğim bir proje olduğu için, önemseydiğim için söylüyorum, Kültür Bakanlığının burada tanımlanan görevleri vardı, o minvalde bir sunum alabilirsek sizden sevineceğim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NERMİN KIRIM – Sayın Başkanım, toplantıya Bakanlık ilk defa olarak katılıyor. Dolayısıyla da sizin bu düşünceni bilmediğimiz için, işin doğrusu, o yönde herhangi bir çalışma olduğunu düşünmüyorum hazırladığımız sunumda. Sadece aile kültürel...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: 2013'ten bu yana yaklaşık iki buçuk yıl geçti -kasım ayıydı- o günden bugüne protokolün gereği olarak yapılanları yazılı olarak sizden bilahare Komisyonumuza alırsak sevinirim. Çünkü orada 9 bakanlık vardı, onun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

paydaşlarından birisi de Kültür ve Turizm Bakanlığını ve eylem planında Kültür Bakanlığına düşen bazı görevler vardı. Onu da yazılı olarak alırsak sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

2.- *Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Nermin Kırım'ın, aileye yönelik kültür politikaları hakkında sunumu*

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NERMİN KIRIM – Sayın Başkanım, büyük ihtimalle, Bakanlığımız görevlerini yerine getirmiştir. Ben bilgi arz edeyim sizlere.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer hazırun; öncelikle, saygılarımı sunmak istiyorum. Sayın Bakanımın selamını iletmek isterim.

Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak hazırlıklarını tamamladığımız ve yakın zamanda Sayın Başbakanımızın açıklayacağı insan, şehir, kültür, medeniyet üzerine inşa edilen kültür politikamızın bir ayağını oluşturan aileye yönelik kültür politikamızın sunumuna geçmeden önce aile ve kültürel değerlerimiz hakkında kısa bir açıklama yapmak isterim.

Toplumların kimliğini belirleyen unsurların en önemlilerinden birisi aile yapısıdır. Aile, aralarında evlilik, kan ve çocuk bağları olan, aynı çatı altında yaşayan, ortak geliri paylaşan, kendine özgü benzer görgü, inanç ve değerleri bulunan, toplumsal rolleriyle iletişim ve etkileşim içinde olan insanlardan oluşan en küçük toplumsal kurumdur. Genel olarak aile, anlamlı ve duygusal bir sosyal birlik olarak düşünülse de daha büyük sosyal yapılara yardımcı olmaktadır. Örneğin ailede öğrenilen roller toplumun diğer birimlerinde model olarak gerekli görülmektedir. Aile içinde sosyalleşme yönteminin içeriği toplumun kültürel geleneğini yansıtmaktadır. Aile, geçmişten gelen sosyal ve kültürel değerlerin yaşatıldığı, korunduğu ve gelecek kuşaklara aktarıldığı kaynak noktasıdır, aile ilk eğitim yuvasıdır. Çocuklarımızı hangi yönde yetiştirip hazırlarsak onlar da ona göre şekillenirler. Sahip olduğumuz zengin kültürel mirası koruyup gelecek nesillere aktararak birlik ve beraberliğimizi koruyabileceğimiz bilinciyle aileye yönelik çalışmalar yapmaktayız.

Bu, ekranda görmüş olduğunuz ve bundan sonra göreceğiniz birçok resim Bakanlığımız tarafından kültürel değerlerimizin kayıt altına alınması tespitine yönelik çalışmalardan görüntüler.

Çocuk, hayat kurallarını, sevgiyi, saygıyı, görgüyü, yardımlaşmayı, sevince ve kedere ortak olmayı ve en önemlisi aidiyeti ailede öğrenir. İnsan karakterinin gelişmesi ve yönlendirilmesinde en büyük etken ailedir. Ailede kazanılan değerlerden kolay kolay vazgeçilmez. Aile kendi değerlerini bilinçli veya bilinçsiz olarak çocuğa aktarır. Aile üzerine birçok araştırmaları olan Hakkı Baltacıoğlu, çocuk eğitiminde ailenin etkisini açıklarken “Herkes ailenin irsiyeti gibi zihniyetini de taşır.” der.

Değer, bireylerin herhangi bir kişi, varlık, olay, durum karşısında ortaya koyduğu duyarlılıklarıdır. İnsani, ahlaki, kültürel, ruhsal, toplumsal ve evrensel boyutlarda oluşabilen bu duyarlılıkların özümsemesi ve benimsemesi süreci değerler eğitiminin esasını teşkil eder. Sevgi, saygı, hoşgörü, doğruluk, hakkaniyet, cesaret, yardımlaşma, temizlik, nezaket, konukseverlik genel kabul görmüş toplumsal değerlerdir. Doğuştan itibaren gerek ailemizden gerekse çevreden edindiğimiz birçok değer mevcuttur. Bu değerlerin sayısı, cinsi, niteliği büyük oranda yaşadığımız çevre ve sahip olduğumuz kültürle ilgilidir. Birçok özel ve genel sebep, kazandığımız değerlerin niteliğini etkilemektedir. Bu yönüyle değerler hem kişisel hem de yereldir. Yani kişiden kişiye, toplumdan topluma değişkenlik gösterebilir. Bir kişi veya toplum için değer kabul edilen bir özellik başka bir kişi veya toplumca değer kabul edilmeyebilir. Değerler eğitimi toplumun huzur ve mutluluğunda, birlik ve bütünlüğünde önemli bir yer tutar. İnsanların iyiye, doğruya ve güzele yönelmesinde değerler eğitimi hayati bir değer taşımaktadır. Aile içi ilişkilerde, küçük-büyük ilişkilerinde, işçi-işveren, öğretmen-öğrenci, arkadaşlık-dostluk, hatta tartışma, çatışma ve düşmanlıkta bile bir değerler manzumesine ihtiyacımız bulunmaktadır. Millet olabilmeyi, birbirini anlayıp empati kurabilmeyi sağlayan temel faktör ortaklaşa paylaşılan değerler manzumesidir. Bir toplumun devamında olduğu kadar gelişmesinde de millî, ahlaki değerlerin yeni nesillere iyi bir şekilde aktarılması belirleyicidir. Gerçekten de bir milleti diğer milletlerden ayırt ettiren şey sahip olduğu kültürel değerlerdir. Değerleri sarsılmış bir toplum, bu anlamda sosyal kontrolünü de yitirmiş olur. Toplum, sosyal kişilik ve değerler şeklinde özetleyebileceğimiz unsurların her biri diğeriyle karşılıklı ilişki içinde var olur ve anlam kazanır. Bir toplumdaki insanların çoğu değerler üzerinde uzlaşırlar, onları ciddiye alırlar, coşkularla birlikte hissederler. Değerleri özümsetmenin yolu sözlü uyarılardan çok, söz konusu değerleri yaşatmakla ve örnek olmakla mümkündür. Aileler, eğitimciler ve yöneticiler bu noktada örnek modeller olabilselerse değerler eğitim süreci doğal mecrasında ve daha hızlı ilerler.

Bu süreç çok erken yaşlarda aile içinde başlatılmalı, eğitim basamaklarının değişik süreçlerinde, duygu oluşturma ve değer kazandırma etkinlikleriyle desteklenmelidir. Ailede, okulda, toplumda ve medyada sevgi, saygı, hoşgörü, sorumluluk, vakar, adalet, aileyi önemseme, bağımsızlık ve özgür düşünebilme, iyimserlik, diğerkâmlık, duyarlı olma, dürüstlük, vefa, temizlik, konukseverlik, vatansızlık gibi birçok değerlerin yapılacak etkinlikler ve uygulamalarla hayata geçirilmesi, davranışa dönüştürülmesi çok önemlidir.

Değerler, bir toplumun kültürünü diğer toplumların kültürlerinden ayıran ve millî sınırlar içinde dağılmayı önleyen pekiştirici ve kaynaştırıcı faktörlerdir. Toplumun ortak değer sisteminin zayıflaması, çözülmesi ya da bu değerlerin bozulması toplumu tahrip eder ve millî bütünlüğü zedeler. Sağlıklı bir sosyal yapının varlığı toplumsal bütünlüğün devam etmesi, yeni gelişmeler karşısında ortak düşünce yapısının oluşması ve benzer davranışların sergilenmesi toplumda var olan ortak değerlerin korunmasıyla mümkündür.

Türk kültür tarihi dikkatlice tetkik edildiğinde orada büyük bir zenginlik ve çeşitlilik göze çarpar. Fakat tüm bu zenginlik ve çeşitlilik karmaşık ve anlaşılmayan bir yapı arz etmekten ziyade bir bütün içerisinde birbiriyle bağlantılı ve uyumlu gözükmektedir. Türk kültüründe devletin ve toplumsal hayatın esasını aile düzeni oluşturmaktadır. Aile, eski Türk toplumunun çekirdeği konumundaydı. Türklerin dünyanın dört bucağına dağılımlarına rağmen varlıklarını korumaları aile yapısına verdikleri büyük önemden ileri gelir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

Eski Türklerde, Türk devlet töresinin kendine özgü özellikleri ile eski Türk aile yapısı arasında yakın bir ilişki gözlemlenmektedir. Türklere göre, gök kubbe devletin, çadır ise ailenin birer örtüsü ve kubbesiydi. Gök kubbesi altında devlet, çadır kubbesi altında ise aile düzeni yer alıyordu. Bu sebeple, Türklerde devlet düzeni ile aile düzeni arasında benzerlik çok canlıydı. Nitekim, Türk ailesinde karı koca arasındaki ilişki ile devlette görülen kağan-katun hukuku arasında pek bir fark yoktur. Aile fertleri arasında sosyal ve hukuki denge varsa toplumu oluşturan bireyler arasında da siyasi, sosyal ve hukuki denge var demektir. Bu itibarla, Türk ailesinin temelinde görülen hukuki ve sosyal ortam hiç şüphesiz, en yüksek devlet düzeninde de kendini göstermektedir. Her toplumda olduğu gibi Türklerde de aile hem etkileyen hem de etkilenen konumuyla çeşitli değişim ve dönüşümlere uğramıştır. Düünden bugüne Türk aile yapısında her ne kadar değişim ve dönüşüme neden olan pek çok unsur söz konusu olmuşsa da Batılı toplumların aile anlayışı ve aile yapısında uğradıkları dejenerasyona Türk ailesi uğramamıştır. Görülmektedir ki, aile yapısı değişse de dönüşse de geçmişten günümüze devam etmekte olan değerler aile anlayışının ve ailemizin esas unsurlarının sapsağlam kalmasına hizmet etmiştir. Hâlen millet olarak hem çağdaş hem de geleneksel özelliklerini özünde taşıyan aile yapımızı temelde korumaya devam etmekteyiz. Sahip olduğumuz güçlü aile yapımızı diğer toplumlara göre önemli bir fark ve avantaj olarak görüyoruz. Ailelerimizi kültürel değerlerimizi taşıyıcıları ve bireyi topluma, toplumu bireye bağlayan önemli birer köprü olarak değerlendiriyoruz.

Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak yaptığımız çalışmalarda klasik çekirdek aile tanımından uzaklaşıp aileyi kan bağıyla bağlı olduğu büyüklere, yaşlıları ve etkileşim içinde olduğu çevresiyle bir bütün olarak değerlendiriyoruz. Aileye yönelik yapılacak plan ve programlarda geleneksel kültür değerlerinin tespiti, kayıt altına alınması ve bunlar üzerinden genel değerlendirmelerde bulunarak bir yol haritası belirlenmesi oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda Bakanlığımız, geleneksel aile yapımızı oluşturan, şekillendiren ve ona kimlik kazandıran değerlerin tespiti, kayıt altına alınması ve arşivlenmesi amacıyla ülke genelinde halk kültürü alan araştırmaları gerçekleştirmektedir. Söz konusu alan araştırmalarında ailelerimizin günlük yaşamını, değerler dünyasını ve ekonomik faaliyetlerini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen, yansıtan geçiş dönemleri, doğum, sünnet, evlenme, ölüm gelenekleri, geleneksel mutfak kültürü ve el sanatları, bayramlar, törenler ve kutlamalar gibi halk kültürünün bütün alanlarında derleme ve belgeleme çalışmaları yapılmaktadır. Araştırmalarda doğrudan halkla yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak ses ve/veya video kaydı yoluyla derlemeler yapılmakta, bu kayıtlar fotoğraflarla da desteklenmektedir. Söz konusu veriler Bakanlığımız Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezinde kayıt altına alınmaktadır.

Yukarıda belirtilen geleneksel kültür alanlarına ait verilerin tespiti ve arşivlenmesi ile Bakanlığımızın görev alanlarında belirtilen kayıt altına alma ve koruma yükümlülükleri yerine getirilirken aynı veriler çeşitli bilimsel platformlarda ve yayınlarda değerlendirilerek topluma, ilgililere ve yeni kuşaklara tanıtımı, aktarımı sağlanmaktadır. Ayrıca talep etmeleri hâlinde kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve yerel yönetimler gibi birimlerin aileye dönük projelerinde veri ve uzman görüşü veya doğrudan katılım yoluyla gerekli destek de sağlanmaktadır. Az önce sizlere takdim etmiş olduğumuz kitaplardan bir tanesi bu doğrultuda hazırlanmış çalışmalardandır, arz ederim.

Genel olarak toplumsal değerlerin, özel olarak aile değerlerinin geliştirilmesi, korunması, sürdürülmesine dönük faaliyetlere öncelik vererek aile değerlerini öne çıkaran kültür ve sanat çalışmalarını teşvik etmekteyiz. Bugüne kadar yaptığımız sanatsal ve kültürel etkinliklerde aile ve kültürel değerlerimize yönelik mesajlar verilmeye çalışılmıştır. Çalışmalarımız bu doğrultuda sürdürülecektir.

Şimdi yapmış olduğumuz bu çalışmalardan kısaca örnekler vermek isterim. "Ana Sesleriyle Anadolu" etkinliğimizde kültür mirasımız içerisinde yer alan damat tıraşı, kına, halay, çiftetelli, halk danslarımız, asker uğurlama gibi kültür motifleri anlatılmıştır. Yine, 2015 yılında gösterime giren, dostluk, kardeşlik, dayanışma mesajları içeren "Ertuğrul 1890" filminin Türkiye adına yapımcılığını Bakanlığımız üstlenmiştir. Toplamda 1 milyon 200 bin kişinin izlediği film özellikle çocuklarımıza kültürel değerlerimizin aktarılması adına atılmış önemli bir adımdır. Bakanlığımızca Sinemaya Gitmeyen Öğrenci Kalmaması Projesi kapsamında 2015 yılında Ankara'nın çeşitli ilçelerinden 35 okuldan yaklaşık 7 bin öğrenci -çocuklarımız- Ankara'nın ilk adliyesi olarak bilinen, şu an Sinema Genel Müdürlüğümüz tarafından kullanılmakta olan binanın adliye, daha doğrusu duruşma salonunda burada sinemayla tanıştırılmıştır. Bu, çocukların o anki durumları görüldüğünde, gözlerindeki o parlak görüldüğünde gerçekten mutluluk verici bir şey. Bunu paylaşmak isterim.

Bakanlığımıza bağlı yine halk kütüphanelerimizde -ki 1.130 tane halk kütüphanemiz var- güncel konuları kapsayan toplantı, sempozyum, panel, söyleşi, açık oturum, konferans, film gösterimi, yazarlarla söyleşiler, imza etkinlikleri, yarışmalar, sergiler, kurslar, tiyatro, aileye yönelik çeşitli etkinlikler düzenlenmekte ve söz konusu etkinliklerle halk kütüphanelerinin birer sanat, kültür ve iletişim merkezi hâline getirilmesi amaçlanmaktadır. Yine bu doğrultuda kütüphanelerimizde yapmış olduğumuz etkinliklerden görüntüler arz etmekteyim. Çeşitli nedenlerle yerleşik kütüphane hizmetlerinden yararlanamayan vatandaşlarımıza içerisinde kitapların ve süreli yayınların yanı sıra İnternet bağlantılı bilgisayarlar ve oyuncaklar bulunan gezici kütüphanelerimizle hizmet götürmekteyiz. Yine engelli vatandaşlarımıza yönelik olarak 87 kütüphanemizde Bilgiye Erişimde Engelli Değilsiniz Projesi hayata geçirilmiştir. Kütüphanelerimizin görme engelliler bölümlerinde Braille harfli kitaplarla görme engellilerin bilgi ihtiyacı karşılanabilmektedir. Yine, engelli ulaşılabilirliğinin sağlanması amacıyla kütüphane binalarında engelli rampası ve asansör yapımı çalışmaları devam etmektedir. Bunlar bazı kütüphanelerimizin, yine, görüntüleri.

Ayrıca, müze ve ören yerleriyle ilgili olarak 18 yaş ve altındaki gençlerimiz ve çocuklarımız ile bu yaş grubundaki öğrenci gruplarına refakat eden öğretmenler, 65 yaş ve üstü vatandaşlarımız, gaziler ve refakatindeki anne, baba, eş ve çocukları ile şehit yakını kimlik kartı sahipleri Bakanlığımıza bağlı müze ve ören yerlerinden ücretsiz yararlanmaktadırlar. Bunun yanında Bakanlığımız

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

geleneksel Türk süsleme ve el sanatlarını tanıtarak ve yaşatarak yok olmasını önlemek, aslına uygun olarak öğretip yeni ustalar yetiştirerek gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla kurslar düzenlemektedir. Bu kursların olumlu sonuçlarından bir tanesi de aile ekonomisine sağladığı katkıdır. Yine bu doğrultudaki görüntüleri arz ediyorum. Sonuç olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak kültürel değerlerimizin yaşatılarak gelecek nesillere aktarılmasının önemi ve bilinciyle aileye yönelik çalışmalar yapmaktayız. Her ne kadar ilk eğitim ailede alınsa da biz aileleri çocuklar üzerinden eğitmeyi, kaynaştırmayı hedefliyoruz. Çocukları ve gençleri kütüphanelere, müzelere, tiyatro, opera, bale, sinema, konserler gibi etkinliklere çekerek aileleriyle daha fazla nitelikli zaman geçirmelerini amaçlıyoruz. Ailece geçirilen nitelikli zaman içinde verilecek kültürel mesajlar, değerlerle ailemize ve kültürümüze katkı sağlanacaktır. Aile bireylerinin birbiriyle paylaşımı artacaktır. Bu amaçlarla yaptığımız çalışmalara her geçen gün yenilerini eklemek gayretiyle Millî Eğitim Bakanlığı ve Bakanlığımız arasında hazırlanan protokoller imza aşamasındadır.

Arz ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Bayram Özçelik geçti)

BAŞKAN – Çok çok teşekkür ediyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NERMİN KIRIM – Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Üyelerimizin bir katkısı...

Sait Bey, buyurun.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sayın Başkan, Kültür Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı temsilcilerine teşekkür ederim. Gerçekten güzel faaliyetler. Özellikle son sunumdaki değerler eğitimine önem verilmesinin hakikaten ülkemizin, toplumumuzun, ailenin içinde bulunduğu sorunlara ciddi reçeteler olacağına inanıyorum. Ancak bir küçük hatırlatma: Bu Ertuğrul 1890 filmi ben de izledim. Orada bir sahnede Türk denizcisi bir Japon kıza muska veriyordu, “Bu seni korur.” diyordu. Muska, tabii, içindeki ayetler ve kutsal metinler, dualar var ise, eğer onu taşıyan ya da okuyan beklentisini sadece Allah’tan yaparsa korur ama muska tek başına korumaz. O mesaj o filmde biraz eksikti. Belki size başka tarz eleştiriler gelmiştir. İnşallah bundan sonrakilerde düzelir.

Bir de hem Diyanet İşleri Başkanlığımızın hem Kültür Bakanlığımızın katkılarıyla Bedüzzaman Said Nursi’ye ait Risâle-i Nûrlar kültür hazinesi kabul edilip kanun çıktı ve Diyanet İşleri Başkanlığı da bu eserleri basmaya başladı. Ailenin korunması, toplumun ve gençliğin korunması için o eserlerde hakikaten kıymetli görüşler, fikirler var. İlgili kurumlarımızın onlardan da yararlanmasını tavsiye ederim, teklif ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NERMİN KIRIM – Bu filmin çekimi ya da senaryosuyla ilgili benim herhangi bir dahlim olmadı ama o filmi 5 kere izledim Sinema Genel Müdürlüğü bana bağlı olduğu için. Şöyle söyleyeyim: Belki onu esmayihüsna olarak kabul etmiştir onu yönlendiren, o filmle ilgili yönlendiren uzmanlarımız. Kalbimizi bozmayalım biz derim.

SAİT YÜCE (Isparta) – “Bu muska seni korur.” Bu kadar geçiyor ifade.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Muskanın içinde zaten bir ayet filan yok mu zaten?

SAİT YÜCE (Isparta) – Elbette ama hani, ben hem bir ilahiyatçı olarak da söyleyeyim bunu, itikadi olarak, o filmi izleyen birçok... Benim ilahiyatçı profesör arkadaşlarımla beraber izlemiştik, aynı nokta baktık hepimizin kulağını tırmalamış, takılmış. Yani tabii ki içinde ayetikerime varsa mesele yok ama “Bu muska seni korur.” diyor, esas koruyacak olan Allah’tır. Yani kurumlarımız, Aile Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı hakikaten güzel kamu spotları, filmler, değişik şeyler yapıyorlar. Bunları yaparken inanç noktasında, itikadi noktalarda biraz daha hassasiyetle davranılırsa en azından zarar vermemiş olur. Gerçi film bütünü itibarıyla güzeldi, onun için ayrıca tekrar tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Hüsnüye Hanım, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben de Sait Bey’in söylediğine sadece bir kelime ilave edeceğim. Böyle bir söylem insanı şirke bile götürebilir itikadi noktada. Belki o kelimeyi siz kullanmak istemediniz ama “Bu korur.” Çok tehlikeli bir kelime.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ederiz.

Tabii, milletler perspektifinden baktığımız zaman özellikle yurt dışı ziyaretlerini gerçekleştirdiğimizde ve çok uzak ülkelere gittiğimizde Türk toplumunun aile yapısının dinamiklerinde kültürümüzün ne kadar etkili olduğunu çok bariz görebiliyoruz, bunu hissediyoruz yani sizin anlattığınız bu sunumun içerisinde kültürümüzü nesilden nesile aktarıırken aslında aile yapısının da bazı temellerini sağlamaştırma adına birtakım kültür çalışmaları olduğunu da görüyoruz.

Çok teşekkür ediyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NERMİN KIRIM – Efendim, ben teşekkür ediyorum. Sayın Bakanımın bu konularda gerçekten çok güzel projeleri var. İnşallah yakın zamanda Sayın Başbakanımız açıklayacak, hayata geçireceğiz. İnşallah daha güzel çalışmalar hayata geçiririz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Şimdi Radyo ve Televizyon Üst Kurulu –RTÜK- İzleme Daire Başkanımız Mehmet Çakırtaş kardeşim burada. Murat Ellialtı, İzleme Daire Başkan Yardımcımız; Hüseyin Tuğrul Oktay, Üst Kurul Uzmanı, hemşehrim de burada.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

Buyurun Başkanım.

3.- RTÜK İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı Mehmet Çakırtaş'ın, medyanın toplum ve aile hayatındaki yeri ve sorumluluğu hakkında sunumu

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Sayın Başkanım, değerli komisyon üyelerim, değerli katılımcılar; sözlerime başlarken yüce heyetinizi ve katılımcıları saygıyla selamlıyorum. Ben de Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Komisyonla ilgili hazırlamış olduğu sunumu sizlere arz etmek istiyorum.

Sunuş planımızdan kısaca bahsedeyim. Medyanın toplum hayatındaki yeri ve sorumluluğu, televizyon ve aile, televizyonlardaki program türleri ve aile -program türlerini geçiyorum- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, medya hizmet sağlayıcılarının içeriklerinin denetimi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun içerik denetimi dışındaki çalışmaları şeklinde devam ediyor. Süremize sadık kalarak, bağlı kalarak on dakikada bitirmeye çalışacağım.

BAŞKAN – Evet, on dakika içinde Başkanım.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Medya, bireyler üzerinde yüksek inandırıcılık etkisiyle diğer iletişim biçimlerini aşarak çağımızın en büyük iletişim aracı hâline gelmiş ve toplum hayatını etkileyen başlıca unsurlardan biri olmuştur. Medya, yayıncılık anlayışına uygun olarak hayatın içindeki gerçekliği yeniden kurgulayarak sonu gelmeyen hikâyeler anlatmaktadır. Bin bir gece masalları tarzındaki bu yönüyle de gündelik yaşamımızda önemli bir yere sahip olmaktadır. Medyanın özeld bireylerin yaşamında, genelde ise toplum yaşamında böyle bir etki gücünün olması gerçeği ise medyanın yalnızca bir eğlence aracı olmadığı, toplumsal anlamda sorumlu olması gerekliliğini de birlikte getirmektedir.

Televizyon ve aile: Aile, sosyal gruplar içerisinde televizyondan en çok etkilenen gruptur. Televizyon yayınları günlük yaşamın akışına göre düzenlenmektedir. Dolayısıyla, aile, toplumun televizyona dayalı değişimine ya da bozulmaya en fazla maruz kalan grubudur.

RTÜK tarafından değişik dönemlerde izleme eğilimleri, araştırmaları yapılmaktadır. 2012 yılında yapılan televizyon izleme eğilimleri araştırmasının sonuçlarına göre katılımcıların evlerindeki televizyon sayıları sorulmuş, yüzde 60,8'inin evinde 1 adet, yüzde 31'inin evinde 2 adet, yüzde 8,2'sinin evinde de 3 adet televizyon olduğu görülmektedir. Yani, yaklaşık yüzde 40 ailede 1'den fazla televizyon bulunmaktadır. Katılımcıların hafta içi günlük ortalama televizyon izleme saatleri sorulduğunda ise yüzde 23,5 ile 2 saat, yine yüzde 23,5 ile 3 saat, yüzde 16,4 ile de 4 saat televizyon izledikleri görülmüştür. Yani, ortalama 3 saat diyebiliriz. Televizyon programlarının izlenme sıklığıyla ilgili verilere baktığımızda da yüzde 76,7'yle yerli diziler görülmüyor. Yüzde 74,5'le haberler ve yüzde 49,7'yle Türk filmleri ön sıralarda yer almaktadır. Yayın içerikleriyle ilgili yüzde 49,3 oranında cinsel içerikli ve müstehcen görüntülerden, yüzde 30,5 oranında şiddet görüntülerinden ve yüzde 16,9 oranında reklamlardan rahatsız olduğu tespit edilmiştir.

Televizyonlardaki program türleri ve aile: Dramatik yapımlar, televizyonla en çok bir arada düşünülen program türü televizyon dizileridir. Dizi filmler genellikle tüm ailenin ekran başında olduğu ve en çok televizyon seyredilen saatlerde ekrana gelmektedir. Çocuk, genç, kadın, erkek gibi hem aile bireylerine hem de tüm aileye hitap eden çok farklı konularda dizi filmler bulunmaktadır. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca 2006, 2008, 2012 yıllarında yaptırılmış televizyon izleme eğilimleri araştırmaları değerlendirildiğinde, ekran karşısında en çok vakit geçirilen saatlerin haberler ve yerli dizileri kapsayacak şekilde 18.00 ila 24.00 saatleri arasında olduğu görülmektedir. Program türü tercihlerinde ise yerli diziler istikrarlı bir şekilde artarak haberlerin önüne geçmiştir.

Yine, RTÜK tarafından 2007-2010 yıllarında yaptırılmış olan kadınların televizyon izleme eğilimleri araştırmalarının sonuçlarına bakıldığında, 2007 yılı araştırmasında kadınların yarısından fazlasının televizyonda en çok yerli dizileri izlediği, 2010 yılı araştırmasında ise kadınların en çok izlediği ilk 10 programdan 7'sinin dizi filmler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi filmler sundukları rol modellerle aileyi ve bireylerini en çok etkileyen yapımlardır. Ekran başındaki seyirci dizi filmlerdeki yaşam tarzıyla kendi yaşam tarzını, seyredilen rollerle aile içi ilişkilerini karşılaştırmakta ve farklı sosyokültürel seviyelere sahip seyircilerin ekranda görülen rolleri farklı algılaması gibi bir sorun ortaya çıkmaktadır.

Vaktimiz olmadığı için, video görüntüleri vardı, bunlar biraz uzun, onları müsaadenizle geçiyorum.

BAŞKAN – Evet, geçin.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Bir diğer yayın çeşidi haberler. Televizyon yayınlarında tüm ailenin ekran başında bulunduğu program türü haber bültenleridir. Ekranların hedef kitledeki izleyicilerce ön yargısız yaklaşılabilir ve gerçekliğin kendisi olarak algılanan belki de tek program türü haberlerdir. Bu bakımdan televizyon yayınları açısından haberler ayrı bir önem taşımaktadır. Tüm aile fertlerinin seyrettiği haber bültenlerinde genel olarak toplumsal sapmaların yayınlanıyor olması başlı başına bir sorundur ve haber bültenleriyle farklı şiddet türlerinin birlikte düşünülmesine yol açmaktadır. Haber bültenlerinde siyaset haberlerinin dışında gündelik hayatta karşılaşılabilecek kötü olaylar da ele alınmaktadır.

Aileye yöndik, özellikle ailenin bozulmasına ters yönden etki yaptığını düşündüğümüz programlardan bir diğeri de evlilik programlarıdır. Biz bunlara izdivaç programları diyoruz. İzdivaç programları görücü usulüyle evliliklerin temel mantığını taşısa da onu mahrem ve geleneksel çizgisinden büyük ölçüde uzaklaştırmış, sansasyonel ve dramatik sunumla şekillenen, ilgi çekici ama suni bir yapıya dönüştürmüştür. Görücü usulü evliliklerde çiftlerin tanıştırılmasındaki yaşça büyük kişilerin rolünü izdivaç programlarında sunucu üstlenirken aile fertlerinin üstlendiği onay verme rolünü programda locada oturan katılımcılar üstlenmektedir. Sanıyorum, bu izdivaç programlarını hepimiz, her birimiz bir şekilde televizyonlarda belirli saatlerde görüyoruz, rastlıyoruz. Ekran başındaki izleyiciler ise her ne kadar karar mekanizmalarında etki edemeseler de beğendikleri katılımcıları ekran başında desteklemekte, onlarla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

duygusal bir bağ kurmakta ve gelecekte ilişki anlamında ne yaşayacaklarını merak etmektedirler. Bizim araştırmalarımızda ortaya çıkan sonuç günlük gelen şikâyetlerin tamamına yakınının bu evlilik programlarına, izdivaç programlarına yönelik olduğu görülmektedir.

Evlilik programlarında en çok karşılaşılan sorunları sırasıyla ekranda görüyorsunuz. Ben bunların hepsini söylemeyeceğim, vaktimizi uygun kullanmak adına. Başka bir slayta geçiyorum. Bir tane ihlal örneği göstermek istedim ama yine uzun olabilir.

Kadın kuşak programları var ayrıca. Sabah saatlerinde genellikle yemek tariflerinin yanı sıra uzman konuklar eşliğinde sağlık, dengeli beslenme, dekorasyon, astroloji, çocuk gelişimi ve maneviyat gibi konularda bilgiler veren bilgilendirici programlar yer almaktadır ama bunların içerisinde de zaman zaman ailemizin, aile kültürümüzün pek de hoş karşılamayacağı durumlar oluşmaktadır. Onların görüntülerini de geçiyoruz.

Magazin programları, yarışmalar, komedi programları: "Magazin" kavramı, eğlendirirken bilgi vermeyi amaçlayan yayıncılık türü olarak tanımlanmaktadır. Ünlülerin yaşamları, yaşanılan skandallardan mekân tanıtımlarına, ünlülerin aşk kaçamaklarından moda rüzgârları ve benzeri birçok konu "magazin" başlığı altında ele alınmaktadır. Bu programlarda da aile kurumuna zarar verici nitelikte görgü, görüntü ve haberlere sıklıkla rastlanmaktadır.

Son dönemlerde yayınlanmakta olan ve bir tiyatro sahnesinde geçen komedi programlarında kadın-erkek ilişkileri, aldatma, şiddet uygulama gibi konular sıklıkla ele alınmaktadır. Bu programlarda aile kurumuna zarar verici nitelikte oyunlara rastlanmaktadır.

Bu Tarz Benim, İşte Benim Stilim gibi birkaç yıldır ekranda gördüğümüz yarışma programlarında yarışmacıların giyim kuşam şekilleri jüri üyelerince eleştirilmektedir. Bu programlar, kadın bedeninin cinsel bir meta olarak sergilenmesi ve jüri üyelerinin eleştirilerinin zaman zaman hakaret içermesi nedeniyle çok sayıda şikâyet almaktadır.

İnceleme kriterlerine göre vatandaş bildirimlerinin dağılımında 2015 yılında kurumumuza gelen şikâyetlerden örnekler veriyoruz. Dizi filmler yüzde 23'lük dilimle en fazla şikâyet alan program türü. Program adını geçiyorum. İnceleme kriterlerine göre 2015 yılı şikâyetlerinin dağılımı ise en fazla genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması ilkesine aykırılık yönünde şikâyetler gelmiş, 33.749 adet ve yüzde 15,30'luk bir yüzdelerle. Sonra toplumda özgürce kanaat oluşmasına engel olma, yüzde 10; 22.298'le. Çocuk ve gençlerin gelişimini olumsuz etkileyebilecek programlar, 21.507 adet şikâyet gelmiş. "Program kaldırılсын." diyenler var, bir de toplumun millî, manevi değerlerine aykırı, 19.190 adet şikâyet gelmiş.

Yayınlar ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu: Peki, yukarıda saydığımız programlarda geçen ailenin bütünlüğünü bozucu programlara yönelik RTÜK ne yapıyor? Ülkemizde Radyo Televizyon Üst Kurulu, 1994 yılında sektörü düzenlemek ve denetlemek için kurulmuştur. RTÜK, yayınlar izleyiciye sunulduktan sonra ilgili kanun hükümlerine uygunluk açısından denetlemektedir. Öncesinde bir denetleme yok. RTÜK, medyanın karar alma süreçlerine doğrudan müdahale yetkisi bulunmamakta olup konuyu editöryel bağımsızlık kapsamında değerlendirmektedir.

Yayın içeriklerinin denetimi üç koldan yürütülmektedir. RTÜK uzmanları tarafından yapılan doğrudan denetim, herhangi bir şikâyete bağlı kalmaksızın, elektronik posta, mobil uygulama ve 444 1 178 RTÜK iletişim merkezine gelen izleyici şikâyetlerinin değerlendirilmesi yoluyla yapılan izleyici denetimi, bir de yayıncılık etik ilkeleriyle izleyici temsilciliği müessesesi üzerinden yayın kuruluşlarının yaptığı öz denetimdir.

Medya hizmet sağlayıcılarının yayınlarında uyacakları esaslar, 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde belirtilmiştir. Yayın hizmeti ilkelerinden özellikle aileyi ilgilendirenler, işte 8'e (1), (e), (f), (g), (h), (n), (s) ve (ş) maddeleridir. Buradan bir tanesini okuyacak olursak (f) maddesi: "Toplumun millî ve manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz." Yani bütün yayınlar, televizyondaki bütün yayınlar, radyodaki bütün yayınlar bu ilkeye aykırı olamaz diye böyle bir maddemiz vardır. Bizim uzmanlarımız da gelen şikâyetler ve doğrudan izlemelerde bu maddeyi sıklıkla kullanmaktadırlar.

Yine başka bir maddede "Alkol, tütün ürünleri, uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici olamaz. Müstehcen olamaz. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez. Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz." diye ilkelerimiz vardır.

Yine başka bir ilkemiz: "Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar, bunların izleyebileceği zaman diliminde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz."

Bir başka maddemiz: "İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin, bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür."

Yayın hizmetlerinde ticari iletişim, reklamlar: Yine reklamlarda da diğer maddelerin aynısı geçerlidir. Yukarıda saydığımız maddelerdeki ihlaller burada da olduğunda müeyyide uygulanmaktadır. Bunun yanında, cinsiyet, ırk, renk, etnik köken, tabiiyet, din, felsefi inanç veya siyasi düşünce, engellilik, yaş ve herhangi bir ayrımcılığı içermemeli veya teşvik etmemelidir reklamlar. Çocukları hiçbir şekilde istismar etmemelidir. Aynı şekilde, yine 9/6(e) maddesi "Kadınların istismarına yönelik olmamalıdır. Tanıtımı yapılan ürün, hizmet veya imajda kadın bedeni cinsel bir meta olarak kullanılmamalıdır."

İlkelerimiz bunlardır.

Bunun yanında, yayın hizmetlerinde genel veya tematik içerikli yayınlar yapılabilir. Yine bizim yasamızda 6112 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi (3)'üncü fıkrasında çocuk yayınları düzenlenmektedir. Buna göre, genel ve tematik içerikli yayın yapan televizyon kuruluşlarının çocuk yayınlarında çizgi filmlere yer vermeleri hâlinde çizgi filmlerin en az yüzde 20'sinin, diğer çocuk

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

programlarının en az yüzde 40'ının Türkçe dilinde üretilmiş yapım olması ve Türk kültürünü yansıtması zorunludur. Yine bizim uzmanlarımız çizgi filmleri izlerken bu ilkeyi göz önüne alarak izlemektedirler. İhlal olduğu durumda da müeyyide önermektedirler.

Yayın ilkelerini ihlal eden kuruluşlara 6112 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi kapsamında Üst Kurulca yaptırım uygulanır. 8'inci maddenin (1)'inci fıkrasında (a), (b), (d), (g), (n), (s) ve (ş) bentlerinde ihlal olması durumunda -ki bunların bir kısmı aileyle ilgili- idari para cezası ve tedbire karar verilebilir, yani program durdurulabilir. Yine 8'inci maddenin (1)'inci fıkrasının diğer bentlerinde ve (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarında ve bu kanunun diğer maddelerinde belirlenen hususların ihlali hâlinde de uyarı, tekrarında ise para cezası verilmektedir.

İdari tedbir uygulanması sonucu yayını durdurulan programların yerine aynı yayın kuşağında ve ticari iletişim yayını içermeksizin, Üst Kurulca temin edilen eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı, çevre eğitimi, engelli sorunları, sağlık ve benzeri kamuya yararlı konularda programlar yayınlanır. Yani program durdurma cezası verdiğimizde, onun yerine, biz, bu konularda yapılmış eserleri yayıncılara göndererek yayınlattırıyoruz.

Üst kurul tarafından aileyle ilgili, biraz önce konuştuğumuz konularla ilgili verilen cezalar var. 2015 yılında toplam 76 ceza verilmiştir, müeyyide uygulanmıştır diyelim.

Radyo Televizyon Üst Kurulunun içerik denetimi dışındaki çalışmaları ise kamuoyu araştırmaları ve anketler yapıyoruz. Daha çok burada kadına yönelik ve aileye yönelik, çocuklara yönelik olan çalışmalardan örnekler verdik. İlköğretim çağındaki çocukların televizyon izleme alışkanlıklarının araştırılması, kadınların televizyon izleme eğilimleri araştırmaları, Türkiye'de çocukların medya kullanma alışkanlıkları araştırması, medya okuryazarlığı dersi araştırmaları gibi.

Koruyucu sembol sistemimiz var. Çocukları, gençleri ve aileyi korumak için "Akıllı İşaretler Sembol Sistemi" ismiyle 2006 yılında uygulamaya geçen proje yayınlanacak olan programlardan önce ekranda yer alan sembol ve yaş grupları aracılığıyla ebeveynleri uarmakta ve çocukları yayınların muhtemel olumsuz etkilerinden korumayı amaçlamaktadır. 6112 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesi uyarınca "Koruyucu sembol sistemi" adıyla kanunda yer almış ve kullanımı zorunlu hâle gelmiştir. Bu kanundan önce ihtiyari idi kullanmak.

Medya okuryazarlığı eğitimimiz vardır. Yine toplumu bilinçlendirmek, aileyi ve çocukları bilinçlendirmek adına, okullarda, 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaktadır ve seçmeli ders olarak okutulmaktadır.

Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi düzenlenmiştir. Yine madde bağımlılığıyla ilgili RTÜK ve Türkiye Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi iş birliğinde "Madde ve Madde Kullanımıyla Mücadele Görsel-İşitsel Medyanın Rolü" adlı rehber niteliğinde bir kitap hazırlanmış ve dağıtımı yapılmıştır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca ilgili yayın kuruluşlarının genel yayın yönetmenleriyle 17/02/2016 tarihinde evlilik programları hakkında istişare toplantısı yapılmıştır. Bu, medyada da uzunca yer aldı. Biliyorsunuz, şu anda gündemde aynı zamanda evlilik programlarının hakikaten evlilik değil, boşanma programları hâline dönüştüğü görülmektedir. O yüzden Radyo Televizyon Üst Kurulu Başkanımız ve üyelerimiz de durumun farkındadırlar ve bunun için televizyonların yapımcıları, yayıncıları ve sorumlu müdürleri RTÜK'e davet edilmiş ve onlarla konu istişare edilmiştir, müzakere edilmiştir. Bu televizyonlardan bazıları bu toplantıdan sonra yayınlarını durdurmuşlardır. Bazıları da format değişikliğine gitmeye başlamışlardır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca, farklı program türlerinde yaşanan sorunlar ele alınmaya devam edilecek olup önümüzdeki toplantıda dizi filmler ve diğer program türleri de ele alınacaktır.

Saygılar sunuyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Ayşe Keşir geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Ben bir şey sunmak istiyorum. Sunumun başını kaçırdım yalnız. Varsa beni uyarın lütfen.

RTÜK'ün -şimdi, ben bir medya meslek mensubuyum- düzenleme ve bir düzen altına almak evet ama yasaklayıcı bir yaklaşımı benim olamaz meslek mensubu da olarak. Ama şu önemli: Bu düzenlemeyle ilgili bazı kriterlerden bahsettiniz. Ama diğer taraftan olumlu örneklerin motivasyonu da çok önemli çünkü iyi dediğiniz zaman, olumlu dediğiniz zaman, olumluyu öne çıkardığınız zaman sponsorlar bu olumluları destekleyecektir. Sponsor ve rating ilişkisi çok belli bir ilişki zaten. Bu anlamda RTÜK'ün bir çalışması var mı? Yani gelen şikâyetler üzerine yapılan bir cetvelleme ya da bir ilan etme gibi bir yöntemi var mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Yani, tabii, RTÜK genelde müeyyide uyguluyor ama sizin dediğiniz gibi aslında ödüllendirme de yapılması gerekir. Daha önceki yıllarda özellikle Türkçenin düzgün kullanımıyla ilgili ödüller verilmişti. Zaman zaman gündeme geliyor ama bu sizin söylediğiniz anlamda tam manasıyla olmadı.

BAŞKAN – Yani ben yapımların seyrini değiştireceği kanaatindeyim böyle bir modelin. Hem ödüllendirme mekanizmasının hem de gelen şikâyetlerin tasnif edilerek, işte -atıyorum, bunu şu an sadece misal olarak söylüyorum- aile rencide etti ya da çocuklara kötü alışkanlık edindirdi ya da şiddet konusunda en çok şikâyet alan şu yapımlar gibi. Hani, bazen vergiyle ilgili bazı listeler yayınlar devlet. Böyle bir şeyi sitenizde yayınlama imkânınız yani mevzuatınız buna aykırı mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Ben yanımdaki arkadaşlara sorayım, bu dairede ben yeniyim, başlıyorsanız... Onlar belki bir açıklama yapabilirler.

BAŞKAN – Ya bu yöntemler... Bu, tabii, benim şu an konuşabildiğim yöntemler, bu ve benzeri yöntemler. Ödüllendirme, motive etme, bu tür yöntemlerin daha etkin olacağı kanaatindeyim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Aynı kanaati taşıyorum Başkanım. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla önümüzdeki günlerde bir araya geldik, tekrar geleceğimiz önümüzdeki günlerde ve onlarla da aileyle ilgili güzel örnek yapımlar olursa onları maddi anlamda desteklemenin Bakanlıkla birlikte imkânlarını, yollarını arıyoruz. Şu anda öyle bir çalışmamız var. Ama sizin söylediğiniz tarzda, henüz öyle bir durum yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Necdet Bey, buyurunuz.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Çok teşekkür ediyorum. Göreviniz de hayırlı olsun. Ben de sunumun başını kaçırdım ama şöyle hızlıca bir göz gezdirdim. Evlilik programlarından da bahsetmişsiniz.

Şimdi, RTÜK önemli bir kurum ama sadece cezalarıyla gündeme gelen bir kurumsal yapı konumunda yani RTÜK âdeta bazı yayın kuruluşları tarafından öcü gibi gösterilmeye çalışılan bir kurum. Ama esasında bir regülasyon mekanizmasıyla çalışan, daha doğrusu öyle çalışması gereken bir kurum. Ben de Ayşe Hanım gibi, Sayın Başkanımız gibi düşünüyorum, sadece ceza değil, ödül mekanizmasının da gündeme getirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Ama bu ödül istediğiniz kadar yani ekonomik anlamda bir ödül getirdiğiniz zaman bazı ulusal kanalların çok fazla hitap etmeyeceği bir ödül olacaktır. Ama yerel televizyonların işte frekans ücretlerini bile yatırmakta zorluk çektiğini zaman zaman hepimize gelen taleplerden biliyoruz. Ama yerel kanallar da kabul etmek lazım ki izleniyor. Bu yerel kanalların uygun programları yani aile bütünlüğüyle ilgili konuşuyoruz, genel ahlak, toplumsal değerler ve aile bütünlüğüyle alakalı yayın yapan kuruluşlara bir ödül mekanizmasının geliştirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ama salt sizinle alakalı değil, işte, biraz önce Kültür Bakanlığımız da bir sunum yaptı. Onların da mutlaka bu konuya destek vermesi gerekiyor. Bu birincisi söyleyeceğim şeylerin.

İkincisi, yayın cezası verilen televizyonları görüyoruz. Yayın cezası verildiğini şundan anlıyoruz. Hep izlenen kanallarda hiç kimsenin izlemeye –tabirimi bağışlayın- tenezzül etmeyeceği birtakım belgeselleri filan koyduğu zaman diyoruz ki, ha, demek ki bu yayın cezası filan vermiş. Acaba bu yayın cezası o yayının kuruluşuna bir ceza mıdır, yoksa topluma, “Ya, bunu izlemeyin.” falan demek midir? Onun yerine, uygun hazırlanmış, daha iyi örnekleri yayınlamak, şayet o yayının kuruluşunun prensiplerine uygun değilse tam tersi onu yayınlamak çok daha önemli bir şey olur, toplum için de bir ödül olur o ceza. Ama tabii o yayınları kim hazırlıyor, siz mi hazırlatıyorsunuz, onu bilmiyorum. Ama o hazırlanan şeylerin çok başarılı olmadığını söylemeliyim, en azından ben onu görünce kanal değiştiriyorum.

Üçüncü söyleyeceğim şey, RTÜK daha çok görüntüye dayalı bir müessese gibi algılanıyor. Hâlbuki bazı diyaloglar var ki bir müstahcen görüntü görüldüğü zaman aile hemen ona müdahil oluyor, kanalı değiştiriyor. “Ya, aman çoluk çocuk bunu izlemesin.” diyor. Ama diyalog olduğu zaman o diyalogu hiç kimse değiştirmiyor. Pekâlâ çok fazla o diyaloglar yapılabiliyor. Onun en tipik örneği evlilik programlarıdır. Evlilik programları sanki hiç birbirini tanımayan 2 kişinin evlenmesi için değil evlenmeyi düşünen kişilere “Aman ha, evlenirseniz bak başınıza neler gelir.” dedirtecek türden şeyler. Bu çok fazla ironi yapılan da bir konu olduğu için toplumda... Ratingi de var yani ben bakıyorum, 70-80 yaşındaki hanımlar, beyler o programı izliyor. Ya, sana hitap eden bir şey var mı? “Yok.” E niye izliyorsun? “Orada çok şey oluyor, bak Burcu bilmem neye gelecek.” falan filan gibi şeyler söylüyor.

Onun için, oradaki diyaloglara da, özellikle, hassaten, RTÜK’ün dikkat çekmesi gerektiğini, hem kültürü hem Türkçeyi hem genel adabı tahfif eden, tahkir eden birtakım diyaloglar var. Ona da RTÜK’ün özellikle dikkat çekmesi gerektiği kanaatindeyim. Bunu sadece bir İslami hassasiyetle de söylüyor değilim. Yani oradaki diyaloglar semavi bütün dinlerin reddettiği türden şeyler. Yani enest ilişkisi her din reddetmiştir ama pekâlâ orada enest ilişkiye doğru giden birtakım taşlar çok rahatlıkla döşenebiliyor. Hem de akşamın saat sekizinde en fazla izlenen kanallarda ve araya serpiştirilerek yapılıyor.

Onun için, bu konuda Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bilhassa hassasiyet göstermesini bir Komisyon üyesi olarak istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Cevap verebiliyor muyum Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Bitirelim. Tüm üyelerimiz görüşünü bildirsinsler, topluca cevap verirsiniz.

Deniz Hanım, buyurunuz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Ben bazı noktalara dikkat çekmek istiyorum. Mesela, “Big Brother” gibi diziler, programlar pek buradaki sunumda gündeme gelmedi. O programların çok sakıncalı olduğunu düşünüyorum, bu konunun da dikkate alınmasını istiyorum.

Yine, aile sorunlarının masaya yatırıldığı ve sözlü çözüldüğü programlar var. Bu programların yapımcıları, sunucuları çok büyük hatalar yapıyorlar ve aile sorunlarının çözüm yollarını saptırarak yanlış bilinçlendirme, yanlış yollara sevk etme gibi hataları oluyor. Bu, çok önemli, özellikle bizim Komisyonumuzu ilgilendirdiği için.

Haberler, yine üçüncü bir konu. Herkesin, bizim ailelerimizde, akşam yemeği bütün aile üyelerinin toplandığı bir saattir ve haberler de genellikle o saate denk gelir ama açıp baktığımızda kontrolsüz, neredeyse denilebilecek bir şiddet gösterimi var. Haberlere baktığınızda daha çok şiddeti izliyorsunuz. Onun bence dikkate alınması gerekiyor.

Yine yayınlardaki dizilerde, sayın vekilimizin dediği gibi, görsel olanlara müdahale ediyorsunuz ama dizilere baktığınızda entrika, dedikodu, fitne, abartılmış cinsellik, şiddet, intikam, yanlış bilgi aktarımı, bütün bu değerleri sarsan çok farklı mesajlar var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

Bunların dikkate alınması gerekiyor. Çünkü aile birliğini koruyabilmek için doğru modeller yapmamız gerekiyor. Siz de ifade ettiniz, kadınlarımızın çoğu mesela bu dizileri izliyorlar.

Yine, çizgi filmler... Bu çizgi filmler konusunda da ben daha önceden çocuklar arasındaki suç ve şiddeti önlemeye yönelik çok çalıştım. Şu andaki çizgi filmleri doğrusu takip edemiyorum ama önceki bildiklerimden -inşallah yoktur içlerinde, size bırakıyorum denetimini- genç kızlarımızı -genç kız da demiyorum, çocuk yaşta çünkü bu filmleri izliyorlar- erken cinselliğe yöneltme, işte tamamen eğlence, popülarizm, tüketme veya süslenme, tamamen gelişimlerini olumsuz etkileyecek ki çocuklarla çalıştım ben çok sayıda. Mesela, ergenlik yaşı daha öne doğru çekiliyor. Tabii, bunda beslenmenin, birçok şeyin etkisi var ama aynı zamanda psikolojik etkiler de var.

Yine, şiddet içeren çizgi filmlerin olmaması gerekiyor. Bir de en önemlisi, bu çizgi filmler arasında, biliyorum televizyon kanalları reklamlarla birtakım şeyleri finanse ediyor, döndürüyor ama çocukları hatalı tüketime, bilinçsiz tüketime yönlendirecek çok sayıda reklam oluyor. Bunların da kontrol altına alınması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Deniz Hanım.

Hüsnüye Hanım, buyurunuz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben de yine Deniz Hanım'ın kaldığı yerden devam edeyim.

Aileyi etkileyen toplumdaki şiddetin özellikle haberlerde çok böyle farklı şekilde aktarıldığı, dolayısıyla bütün aile bireylerinin izlediği bir şiddetin herkesi bilinçaltı da olsa etkilediğini ve bu görüntülerin çok hoş olmadığını, bu görüntülerin nasıl kontrol altına alınacaksa alınması gerektiğine inanıyorum.

Buna ek olarak belki bizim Komisyonun konusu değil ama terör de yine aynı şekilde her türlü görüntünün bizim medyamızda servis edildiğine hep şahit oluyoruz. Yurt dışına çıktığınız zaman bu görüntülerin, bırakın görüntüyü haber olarak bile ele alınmadığını görüyoruz. Bu konuya da RTÜK'ün dikkat çekmesi gerektiğine inanıyorum.

Yine, aile bütünlüğünü bozacak dizilerin çok kontrollü olarak yani yasakçı zihniyetle değil ama kontrollü olarak nasıl yapılacaksa denetimin, denetimli olarak veya ödül ve ceza şeyini de kullanarak bunun gerçekleştirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Bir de bize gelen şikâyetlerde periferde gezerken RTÜK'e başvuru yapılırken herhangi bir şikâyet konusunu çok böyle, işte, ince, ayrıntılı soruların sorulduğu ve insanların bunu yapmaktan imtina ettikleri, yapmakta zorlandıklarını görüyoruz. Eğer bir örnek varsa bize sunacağınız, işte, "Şu aşamalar, şöyle sorular soruluyor." diye, onu da bilmek isterim, hani onlara en azından izah etmek adına ya da elinizde şu anda yoksa da bunların tekrar gözden geçirilmesini özellikle istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.

Buyurun Sayın Yüce.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Öncelikle RTÜK'ten gelen temsilci arkadaşlarımıza, bütün mensuplarına aile bütünlüğünün korunması hususunda gösterdikleri hassasiyete teşekkür ederim.

Aynı zamanda rahatsız edici yayınlardan dolayı hassasiyetle davranıp da ilgili makamlara, mercilere müracaat edip bunların düzeltilmesi, engellenmesi noktasında talepte bulunan, ikazda bulunan bütün vatandaşlarımıza da teşekkür etmek istiyorum.

Bu, hâlen ülkemizde ailenin, toplumun, ferdin, devletin, toplumun her kesiminin hâlâ belli hassasiyetleri ve değerleri büyük ölçüde koruduğunun göstergesidir bundan rahatsızlık duyulmuş olması.

Ayrıca, yine burada bir çağırıda da bulunmak istiyorum, tutanaklara da geçiyor tabii ki: Bu tür zarar verici ve tahrip edici yayınların yasaklanma şeklinde değil de bu tür film, dizi, program, her neyse bunlara destek olan, sponsor olan, reklam veren firmalara da aynı RTÜK'e yaptıkları müracaatlar gibi vatandaşların onları kınadıklarını, rahatsız olduklarını, bu tür programlara destek olmamaları gerektiği noktasında bu ticari şirketleri, bu firmaları, bu reklam verenleri uyarmalarını, onlara baskı yapmalarının da etkili olacağı kanaatindeyim.

Son olarak da, tabii, biz Müslüman bir toplumuz. Yüzde 98'i kayıtlara göre Müslüman olan, hem Diyanet İşleri Başkanlığının hem ilgili kurumların yaptığı istatistiklerde de yüzde 94'ü kendisini "dindar" olarak ifade eden, tarif eden bir toplumuz bütün vecibelerini yerine getiremeyebilse de toplumumuzun yüzde 94'ü kendini dindar olarak tarif ediyor.

Buradan da hareketle tabii ki Batı toplumlarında, başka din mensuplarının veya hiçbir dine mensup olmayanların ne düşündükleri, ne tür kanaatleri oldukları bizi ilgilendirmiyor. Ancak Müslüman bir toplumdaki devlet kanalları olsun, özel kanallar olsun bunlarda kullanılan dile çok dikkat etmek gerekiyor. Özellikle "Darwinist", "materyalist", işte "Doğa ana yaptı." gibi, yapanın belli olmadığı, kendi kendine tesadüfen olmuş, oluşmuş gibi ya da "evrilmiş" gibi ifadeler kullanılması. Bu, belgeselerde oluyor, kamu spotlarında oluyor, yer yer dizilerde veya filmlerde de rastlanabiliyor bu tür ifadelere. Bunların yerine kâinatı mutlak bir hâkim yani Cenab-ı Hakk'ın yarattığını, atomdan, hatta atomaltı parçadan galaksilere kadar her şeyi mutlak bir kudretin büyük bir mizan, intizam ve ölçüyle yarattığından hareketle kendiliğinden, tesadüfen ya da tabiat vasıtasıyla olmadığını, "Allah yarattı." demeseler bile bunun bir takdir ve tanzim sonucu olduğunu ifade eden yani bu anlayışla olması gerektiğine inanıyorum. Bu hassasiyete dikkat edilirse iyi olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 17

Buyurun Sayın Özçelik.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Ben de Başkanımıza ve arkadaşlarına çok çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, “Evlilik programlarında en çok karşılaşılan sorunlar.” diye tespit ettiğiniz sorunlardan 2 tanesi çok net bir şekilde evliliğin maddiyata indirgenmesi, diğer bir şey de katılımcıların evlilik dışı amaçları. Yani bu iki sebep, daha sonra sizin söylediğiniz yayın hizmeti ilkelerinizdeki 8’inci maddedeki fıkralara ve başlıklara aykırı olarak gözüküyor. Çok net bir şekilde bu programların toplumumuzu gerçekten büyük bir şekilde tahrip ettiği ortaya çıkıyor.

Diğer bir konu, 2015 yılında en çok şikâyet alan program türleri, diyorsunuz: “Dizi filmler yüzde 27, beceri ve direnç yarışmaları 24, reklam kuşakları 12, haber programları 12, tele alışveriş 6.” Biraz önce hep konuştuğumuz izdivaç programları gözüküyor. Bu dizinin içinde değildir herhâlde?

O zaman biz toplum olarak şunu mu yapıyoruz? Söyleniyoruz ama şikâyet mi etmiyoruz, söylemiyor muyuz? Böyle de bir serzeniş var toplumda. Yani şikâyet ediyoruz, veryansın ediyoruz ama sonuçta kalkıp evin içinde seyredilen o filmin veya dizinin, programın yanlış olduğunu bildiğimiz hâlde bunu şikâyet etmiyoruz. Sanki şikâyet kanallarında sizin RTÜK’e gelen bir şey var mı bu kanallar tıkalı veya tam ulaşamıyor gibi? Böyle serzenişlerde bulunuluyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Özçelik.

Evet, buyurunuz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Bütün vekillerimin, bütün Komisyon üyelerimin söylediklerine katılıyorum. RTÜK’te çalışmıyor olsam ya da RTÜK kimliğimi çıkarsam aynı şeyleri ben de söylerim.

Sırasıyla gitmek istiyorum. Evet, maalesef, ödül diye ya da ödüllendirilmeye ilgili, kanunumuzda herhangi bir şey yok. Hep müeyyideler var, hem yaptırımlar var ama ödülle ilgili herhangi bir şey yok. Herhangi bir programa ödül verelim dediğimizde, hangi kalemden vereceğiz, doğrusu onu bilmiyorum. Belki bu yasamaya da düşebilir diye düşünüyorum. Bundan sonraki kanun değişikliklerinde, tekliflerinde buna dikkat edilir diye düşünüyorum.

Onun dışında ikame programlarla ilgili bir serzeniş oldu. Bizim “ikame programı” dediğimiz yayın durdurulunca onun yerine konulan programlarla ilgili şunu söylemek gerekir: Radyo Televizyon Üst Kurulu kendisi şu ana kadar bir ya da iki defa yayın durdurma kararı vermiş. Onun dışında verilen yayın durdurma kararlarının tamamı Yüksek Seçim Kurulu tarafından verilen kararlar. Maalesef bizim aynı şekilde program yapma kalemi de yok yani program yapamıyoruz.

Peki, nereden alıyoruz bu programları? Bu programları TRT’den ya da diğer kamu kuruluşlarından alıyoruz. Onlara da yüklü miktarda paralar veriyoruz. Onlar da günlük belgesellerini ya da yapımlarını bize vermiyorlar, en az on yıllı geçmiş programlarını veriyorlar. Program durdurmalar bu anlamda RTÜK için bir cezaya dönüşüyor, müeyyideye dönüşüyor. Çünkü biz para veriyoruz, televizyonlara gönderiyoruz, siz bunu yayınlayın diyoruz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bir şey sorabilir miyim burada?

Bu müeyyideyle alakalı basında da çok tartışması olmuştu. Mesela yayınlanması zorunlu olan bir belgeselde Hazreti Âdem, Hazreti Havva’yla ilgili bir görüntü vardı ve herkesi yaralamıştı. Mesela bu nereden gelmişti size? Nereden istediniz de gelmişti?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Bu, TRT’den gelmişti. İkame program dediğimiz programlardan bir tanesiydi. RTÜK bu programların tamamına yakını TRT’den alıyor. Bu dönem bir kısmını da Diyanet İşleri Başkanlığından aldı.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – TRT’den alıyor ama hangi zamanda çekilmiş, onu bilebiliyor muyuz?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – TRT protokol çerçevesinde en az on yıllık belgesellerini veriyor. TRT’nin yayın kurulundan geçtiği için de RTÜK’çe bir mahzur görülmemiş ve yayımlandı. Ondan biz de son derece rahatsız olduk. O konuyla ilgili onu söyleyebilirim.

Onun dışında, evet, “Big Brother”la ilgili şikâyetlerimiz de var. Konumuz on dakikayla sınırlandırıldığı için biz onları biraz hızlı geçtik, hatta slaytlarımızın bir kısmını da çıkardık.

Görüntü dışındaki diyaloglara, evet, biz bunlara da dikkat ediyoruz. Bizim, Radyo Televizyon Üst Kurulunun web sayfasında kararlarımız yayınlanmaktadır. O kararların içerisinde bakıldığında görülecektir ki –biz size örneklerini de veririz hocam, iletebiliriz- bu diyaloglarla ilgili de oldukça fazla müeyyide uygulanmıştır.

Çizgi filmler, evet, bizim sıkıntılı olduğumuz alanlardan bir tanesi. Birçoğunu takip ediyoruz ama tamamını takip ediyoruz dersek doğru olmaz. Ama onların tamamını takibe almak için de elimizden geleni yapıyoruz. Oradaki diyaloglardan biz de rahatsızız. Bazı filmler gerçekten büyüklerin bile izleyemeyeceği şekilde sunuluyor. Bunların doğru olmadığını biliyoruz ve onlarla ilgili de müeyyidelerimizi uyguluyoruz.

Yine, bunlarda geçen reklamlardan bahsedildi. 6112 sayılı RTÜK Kanunu çizgi filmlerde ve çocuk programlarında bazı reklamların yasaklanmasını öngörüyor. Onları takip etmemiz gerekiyor fakat burada Sağlık Bakanlığının bize bir liste bildirmesi gerekiyor. Biz 2012 yılında Sağlık Bakanlığına yazı yazmışız “Hangi reklamlar oynatılabilir, hangi reklamlara yer verilemez.” diye. Bize 2015 yılının sonunda liste gelmiş. Şimdi, biz o liste üzerinde çalışıyoruz. Bazı televizyon kanalları da çizgi filmlerde reklamı tamamen kaldırdı. Onu da söyleyelim. Biz bundan sonra o listeyi uygulamak durumunda olacağız ama liste üzerinde şu anda anlaşamadık. Reklamı kesin yasaklananlar var, reklam yapılabilecek olan maddeler var, ama bir de bazı şartları taşıdıktan sonra

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 18

yayınlanabilecek diye bir liste var. O liste üzerinde henüz anlaşılamadı çünkü o şartları nasıl belirleyeceğiz, gramajı nedir, içindeki maddelerin oranı nedir, bunları tespit edecek bir komisyon gerekiyor. Onlara da dikkat ediyoruz.

Terör haberleriyle ilgili bir soru soruldu. Malumunuz, biz yayın öncesi yayınları durdurma yetkisine sahip değiliz. Bu terör haberleri de, haberler de dâhil. Terör haberlerini durduran ya da yayın yasağı koyan Başbakanlık, ilgili bakan ya da mahkemeler. Biz ancak yayımlandıktan sonra takip edebiliyoruz. Bazı dönemlerde, bazı terör olaylarında mahkeme ve Başbakanlıktan gelen tebliğler, yazılar erken geldiği için erken müdahale edildi. Bizim RTÜK olarak biz sadece gelen yasağı ilan etmek ve yayıncılara ulaştırmakla yükümlüyüz. Ondan sonra yayın yasaklarına göre yayın yapıp yapılmadığını takip ediyoruz. O anlamda bizim doğrudan, öncesinde durdurma yetkimiz yoktur. Ama her terör olayından sonra mutlaka bir yayın yasağı geliyor. Geldikten sonra da biz sayısı epey olan müeyyideyi uyguluyoruz televizyonlara. Buna rağmen, rating uğruna müeyyideleri karşılayıp yayınlara devam edenler var. Ama son birkaç olayda medya kuruluşlarımız buna biraz dikkat eder hâle geldiler. Çünkü biz onlarla yaptığımız toplantılarda, hem Avrupa'da hem Amerika'da dünyanın değişik yerlerindeki terör olaylarına karşı gösterilen yaklaşımı onlara görüntüleriyle ya da görüntüsüz bir şekilde –çünkü görüntü fazla olmuyor onlarda- kendileriyle paylaşıyoruz ve bizim medyada geçen görüntüleri izlettiriyoruz. Ancak bunu yapabiliyoruz. Onlar da gitgide biraz daha bilinçlenmeye başladılar. İnşallah sizlerin de sayesinde, gündeme getirmenizle biraz daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Ergün Bey.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, en fazla şikâyetlerden birisi, belki mikro anlamda çok ciddi şeyler yapıyoruz ama bu, uydu üzerinden çok ciddi anlamda ahlak dışı, işte telefon hatlarıdır veyahut da çocukların ve ailenin ahlakını bozacak çok ciddi yayınlar var.

Şunu yapalım: Eğer RTÜK mevzuat açısından, bu toplantıda, bu Komisyona mevzuat önerisi anlamında ciddi anlamda ihtiyacı var ise, biz bu anlamda göre yapıyoruz. Bu ciddi anlamda bir şikâyettir. Çok ciddi anlamda uydudan sizin müdahale edemediğiniz yayınlar var. Buna ilişkin ne düşünüyorsunuz veyahut da bizden talebiniz nedir? Kayıtlara geçsin diye söyledim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Deniz Hanım, çok kısa size de söz vereyim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Çizgi filmleri tamamıyla izleyemediğiniz, takip edemediğinizi ifade ettiniz. Bununla ilgili kadro sorunuz vardır, yeterli elemanınız mı yok?

Bir de izleyen gruptaki arkadaşların eğitimleri nedir? Konunun uzmanları mı izliyor, değerlendiriyor bunu? Bunu öğrenmek istiyorum.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Evet, konunun uzmanları izliyor.

Diğer sayın vekilimin sorusuyla birlikte cevap vereyim isterseniz. Bazı izleyemediğimiz dediğimiz çizgi film kanalları şunlar: Biz RTÜK'ten lisans almış yayınları izliyoruz. RTÜK'ten lisans almamış ama TÜRK SAT'tan uyduya çıkan, TÜRK SAT üzerinden yayın yapan kanallara bir şey yapamıyoruz. Yani onlara lisans almadıkları için müeyyide uygulayamıyoruz. Kastettiğim oydu. Yoksa bizden lisans almış bütün çizgi film kanallarını ve çizgi filmleri izliyoruz. Uzmanlarımız da çoğunlukla bu alanda master tezi yapan, uzmanlık tezi yapan arkadaşlarımız.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Psikolog, çocuk gelişim uzmanı var mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Evet, var.

Yine, sayın vekilimin söylediği şeye kısaca cevap vereyim. Evet, bu yayınlardan son derece biz de muzdaribiz. Düzenleme alanı bize ait olmasına rağmen, bizim iznimizin dışında yayınlar var ve bunlara çok fazla da müdahil olamıyoruz hem hukuk yönünde hem idare olarak bunlarla mücadele devam ediyoruz. TÜRK SAT'la ve bu kuruluşlarla, ilgili kuruluşlarla görüşmelerimiz devam ediyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Tabii, kayıtlara geçmesi açısından iki cümle de ben söylemek istiyorum bu konuda.

Şu da önemli: Özellikle reklamlara baktığınızda genellikle ticari yayınlarda çocuk ve aile üzerinden giden bir yayın anlayışı var. Yani şekerleme reklamı da böyle, banka reklamı da böyle, otomobil lastiği reklamı da böyle. Yani çocuğun güvenliği üzerinden giden, çocuk, aile, bunu çok sıcak ve sevimli bir dille anlatan bir yayın anlayışı var ama ne yazık ki, bunu, aynı hassasiyeti, ticari yayınlarda gördüğümüz o sıcaklığı diğer yapımlarda göremiyoruz. Böyle de bir yaman çelişki var. Bunu da özellikle kayıtlara geçmesi açısından ifade etmek isterim.

Söz konusu ticari yayınlar olduğunda o aile ilişkileri bizim için o kadar kıymetli oluyor ki ama bunun üzerinden rating, rating savaşları yaşandığında onları yerle bir edebiliyoruz. Aynı gün içinde yayınlıyoruz bir de bunları. Bu bir konu.

Diğer bir konu da, ticari yayınların bir yüzdelik dilimi, bir sınırlandırılması olması gerektiği kanaatindeyim. Bazen peş peşe para satışı -yani banka reklamları- reklamlarını görüyorsunuz ya da belli bir saatte, gece on iki... Obeziteyle mücadele –hocam burada- önemli konusu Türkiye'nin. Ama gecenin bir saatinden sonra çok iştah açıcı yayınları görebiliyorsunuz. Yani yasaktan bahsetmiyorum ama bir düzenleme olması gerektiği kanaatindeyim. Yani bir gün içinde yayınlanabilecek ticari reklamların yüzdelik diliminin şu kadarı şu ürünlerle ilgili, bu kadarı bu ürünlerle ilgili olmasının sanki bir kolaylık da sağlayacağı kanaatindeyim. Peş peşe on beş tane sürekli banka reklamı, para satma, parayı kullanma, tüketim alışkanlıkları... Ha bu ne kadar yapılabilir, bilmiyorum ama bir düzenlemeye – yasaktan bahsetmiyorum ama- ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Bu da benim kişisel görüşüm.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 19

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Şikâyet başvurularıyla ilgili soruya cevap vermediniz. Çok ayrıntılı sorular sorulduğuyla ilgili bir şey söylemişim. Ona cevap vermediniz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Hepsine cevap veremedim efendim. Diğer vekillerimizinkine de veremedim.

Yani onunla ilgili, ben, doğrusu soruyu tam anlayamadım.

BAŞKAN – Şikâyet başvurusu çok detaylı, neredeyse time kod istiyor izleyiciden ve evinde oturan bir izleyici bu time kodu verecek detaya kadar olan şikâyetleri yapamıyor. Araştırmalar da şunu gösteriyor: Yüzde 90 dahi rahatsız olduğunu ifade ettiği yayınları şikâyet etme oranları yüzde 7'leri geçmiyor, 2, 3 civarında kalıyor. Bunun bir nedeni tabii vatandaşın sorumluluk anlayışıyla beraber şikâyet etme mekanizmasının pratik olmaması, böyle açalım.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Efendim, bizim şikâyet kanallarımız sonuna kadar açık ve sonuna kadar da kullanılıyor.

BAŞKAN – Telefonla şikâyet hattını söylüyoruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Telefonla da geliyor.

BAŞKAN – Hayır, pratikte çok soru soruyor. Vatandaş arıyor, 3, 5 sorudan sonra “Aman, bununla mı uğraşacağım.” deyip kapatıyor, pratik değil, o anlamda söylüyorum onu.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Evet, o düzeltilbilir.

BAŞKAN – Onu bir değerlendirirseniz...

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Onu bir not olarak alalım efendim.

BAŞKAN – Yani, bu anlamda çalışan STK'lardan ve vatandaşlardan bize gelen ciddi tepkilerden bir bu. Yani “O kadar çok soru soruyor ki.” diyor. İki gün önce izlemiş, izlediği an açmıyor ki telefonu, hangi gün, hangi saat, hangi dakikasında deyip epey pratik olmayan soru var.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKANI MEHMET ÇAKIRTAŞ – Sayın Başkanım, şimdi, RTÜK'te tabii konu bazlı izleme yapılmadığı için o şikâyetlerin değerlendirilebilmesi için doğal olarak saati, dakikası soruluyor, onların arşivden çıkarılması, yeniden izlenmesi adına. Ama sanıyorum diğer şikâyetler de alınıyor diye düşünüyorum, öyle biliyorum. Ama biz onu yeniden kurulumuza iletelim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Hızlı geçelim lütfen.

Şimdi, TRT Kurumunda sıra.

TRT Kurumu adına Genel Sekreterimiz Sibel Arzu Yılmaz Varol sunum yapacak. Maruf Okuyan, Birinci Hukuk Müşaviri ve Abdulkadir Gezer Bey Mevzuat Müdürü; hoş geldiniz.

Bir sunumuzun var mı ekrana vereceğiniz? Buyurun.

4.- TRT Genel Sekreteri Sibel Arzu Yılmaz Varol'un, TRT'nin ailelere yönelik programlarındaki amaç ve ilkeleri hakkında sunumu

TRT GENEL SEKRETERİ SİBEL ARZU YILMAZ VAROL – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle Komisyon çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, devlet adına radyo ve televizyon yayıncılığı yapmak üzere 1 Mayıs 1964'te, Anayasa'nın 133'üncü maddesi ve 2954 sayılı TRT Kanunu uyarınca kamu yayın hizmeti yürütmek üzere kurulmuştur. TRT, yarım asrı aşkın süredir kamu yayın hizmeti yayıncısı olma sorumluluğuyla bu görevini yerine getirmektedir.

TRT bu amaçla, yayınlarında, çeşitli yaş, meslek, eğitim ve kültür seviyesindeki seyircilere doğru, tarafsız, anlaşılır ve anında haber vermeyi, ulusal ve uluslararası kültürü tanıtmayı, eğitim ve kültür gelişmelerine katkıda bulunmayı, eğlendirmeyi, eğitmeyi ve en yaygın şekliyle millî kültür bütünlüğünü sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hususlar 2954 sayılı TRT Kanunu'nun 9'uncu maddesiyle düzenlenen Kurumun asli görevleri arasındadır.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu bugün, 13 televizyon, 16 radyo kanalı, 1'i akademik toplam 5'i basılı, 2'si dijital dergi; 41 dil ve lehçede WEB ve radyo yayınıyla dünyanın en büyük yayıncı kuruluşları arasında yer almaktadır.

TRT, yayın programlarını düzenleme serbestisine sahip olmakla beraber, bu düzenlemeleri yaparken uyması gereken bazı ilkeler ve prensipler bulunmaktadır.

Bunlar 2954 sayılı TRT Kanunu'nun 5'inci maddesinde düzenlenen yayın esaslarıdır. Yine 6112 sayılı Kanun'un 45'inci maddesi gereğince yayın hizmet ilkelerinin de dikkate alınması gerekmektedir.

Konumuzla ilgili olarak bu ilkelerden bazılarına değinmek istiyorum Başkanım, hepsini değil ama konuyla ilgili olduğu için.

Bu yayın esasları şunlardır: Genel ahlakın gereklerini, millî gelenekleri ve manevi değerleri gözetmek; toplumun beden ve ruh sağlığına zarar verecek hususlara yer vermemek; karamsarlık, umutsuzluk, kargaşa, dehşet, saldırganlık gibi olumsuz duygular uyandırmak ve telkin etmek amacıyla yönelik yayınlar yapmamak; kişilerin özel hayatlarına, şeref ve haysiyetlerine saygılı olmak ve dürüstlük anlayışına bağlı kalmak yayın esasları olarak belirlenmiştir.

Yine 6112 sayılı Yasa'da belirtilen yayın hizmetleri ilkeleri de şunlardır:

“Yayın hizmetleri ‘insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma’ ilkesine aykırı olamaz.

Kişiyi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

Çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.

Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.

Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz." hükümlerini içermektedir.

Yine aynı yasanın devamı "Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izlenebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanamaz. İsteğe bağlı yayın hizmeti sağlayıcıları, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişimini olumsuz etkileyebilecek nitelikteki yayın hizmetlerinin, bunların bu tür hizmetleri normal şartlar altında duymayacakları ve görmeyecekleri şekilde sunulmasını sağlamakla yükümlüdür." hükümlerini içermektedir.

Bilindiği üzere aile mefhumu toplumun temel yapı taşıdır. Sağlıklı bir toplum sağlıklı bir aileden geçer. Tüm dünyada kanun koyucular ailenin korunması ve güçlendirilmesi amacıyla, aile bütünlüğünün bozulması ve boşanmalara yol açan etkenlerin azaltılmasına dönük düzenlemeler yapmaktadırlar. Bu türden düzenlemeler, kitle iletişiminin en önemli bileşenlerinden olan görsel ve yazılı medyanın toplum üzerindeki doğrudan etkisi nedeniyle radyo-televizyon yayıncılığı alanında da yapılmış ve yayıncılığın temel ilkeleri belirlenmiştir.

Belirtilen yayın esasları, doğrudan veya dolaylı olarak aile bütünlüğünün korunması amacına dönük hükümler olup TRT'nin yayınlarının düzenlenmesinde dikkate alınan temel ilke ve esaslardır.

TRT olarak ailelere yönelik programlardaki amaçlarımız şöyledir:

Değişim ve gelişim içinde bulunan ülkemizde Türk aile yapısında meydana gelebilecek değişimlerin, aile yapısının millî ve manevî değerleri bozmaması, ailenin katılımcı ve üretken olması.

Daha sağlıklı bir toplum oluşmasında ailenin toplum içindeki yeri ve öneminin benimsenmesi, özür ve özürsüzlük konularında bilinçlendirilmesi, aile bağlarının, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi, kadına ailede ve toplumda daha da itibar kazandırılması.

Çocuk ve gençlere eğitim ve öğretimde ailenin yeri ve öneminin benimsenmesi.

Ailenin koruyucu aile, evlat edinme ve sosyal hizmet konularında aydınlatılması ve özendirilmesi.

Ailede ortaya çıkabilecek kuşaklar arası çatışmayı azaltarak sevgi, saygı ve anlayış esasına dayalı bir ilişkinin kurulması, farklı inanç ve kültür değerlerine hoşgörülü olunması.

Aileye temel hukuk ve vatandaşlık konularında bilgi kazandırılması.

Ayrıca bu konudaki ilkelerimiz de şu şekildedir:

Türk toplumunda aile yapısının özellikleri göz önünde tutulacak, aile yapımızı ayakta tutan değerleri yıkıcı, aile birliğinin devamlılığını zedeleyici programlara ve görüşlere yer verilmeyecektir.

Kadın ve erkeğin birbirini bütünleyen kişiler oldukları, aile içinde karşılıklı saygı, sevgi, güven, iş birliği ve yardımlaşmanın önemi vurgulanacak, erkeklerin yanı sıra kadınlar da girişimciliğe özendirilecektir.

Aile bütçesine katkıda bulunmalarına yarayacak bilgi ve beceriler kazandırılacak israfı önleyici, uyarıcı spotlara ve programlara yer verilecektir.

TRT'nin ailelere yönelik programları: "Türk Medeni Kanunu'nda aile hukuku, Türklerin aileye ve kadına verdiği önem. Ailenin Korunmasına Dair Kanun, Atatürk'ün Türk kadını ve ailesine verdiği önem. Türk aile yapısının geleneksel özellikleri, yaşlıların ve bakıma muhtaç kişilerin aile içindeki yeri ve evde bakım hizmetleri.

Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmeler, aile kurumu, aile ve çocuk iletişimi, çocukların ihmal ve istismardan korunma yolları, yardım alabilecekleri kurum ve kuruluşlar, sevgi evleri ve yeni hizmet modelleri.

Toplum merkezleri ve aile danışma merkezlerinde sunulan hizmetler, kadın, çocuk ve özürsüzlük sosyal hizmet hattı Alo 183.

Eşlerin hak ve sorumlulukları, mutlu ve huzurlu bir yuvanın esasları, aile, akraba ve hısımlı ilişkileri.

Aile içi şiddetin boyutları ve sonuçları, konuyla ilgili kanunlar, uzlaşma ve hoşgörünün önemi, aile içi ilişkileri güçlendiren programlar.

Evlenme, boşanma, nafaka, velayet, koruyucu aile ve benzeri aile sorunları ve hukuki çözüm yolları.

Teknoloji, endüstrileşme ve hızlı kentleşmenin aile yapısı ve değerler sistemi üstündeki etkileri, kadının kent hayatı içinde üretime ve aile bütçesine sağlayabileceği katkılar.

Aile planlaması, doğum, bebeklik ve erken çocukluk dönemlerinde çocuğun gelişim özellikleri, bakımı, eğitimi ve beslenmesi, çocuk hastalıkları, çocuk bakımı, basit korunma yolları, çocuk aşıları ve önemi.

Akraba evliliğinin olumsuz sonuçları, çocuklarda özrün erken tanısı ve nedenleri hakkında ailelerin bilinçlendirilmesi. Özürsüzlük evde bakım ve psikolojik yaklaşım, özürsüzlüğe eğitim veren kurum ve kuruluşlar ile buralara kabul şartları. Korunmaya muhtaç çocuk, kimsesiz ve yardıma muhtaçları himaye eden huzurevleri, yardım etmek çocuk edinmek isteyen ailelerin başvurabilecekleri makamlar, izlenecek yollar. Sokakta yaşayan, küçük yaşta ve tehlikeli işlerde çalıştırılan çocukların sorunları, çalışan çocuklar ve ailelerine yönelik danışma, eğitim ve iyileştirme hizmeti veren çocuk ve gençlik merkezlerinin tanıtılması.

Değişik aile yapıları içinde erkek ve kadının, kız ve erkek çocukların, diğer aile bireylerinin rol ve statülerinin bölgesel ve yapısal farklılıkları bu farklılıkların getirdiği hassasiyetler.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Öğrenci başarısına ailenin katkısı, öğrenci-öğretmen-veli ilişkileri, ailelerin okul yönetimine katılmalarının önemi.

Okul öncesi eğitim, kreş ve gündüz bakımevleri.

Aile okulları, ana-baba eğitimi, "Medya Okuryazarlığı Projesi" konusunda özellikle ebeveynleri bilgilendirici programlar.

Terör mağduru şehit aileleri ve yakınları." başlıkları altında detaylı şekilde ele alınmıştır.

Yine, TRT Haber ve TRT Spor kanallarımız aracılığıyla aile kurumunun güçlendirilmesi amacını taşıyan haber ve programlara yayın akışı içerisinde yer verilmektedir. Bu kapsamda, TRT Haber kanalı, aile yaşamıyla ilgili toplumsal ve bireysel sorunlara ilişkin haberleri kamu yayıncılığı sorumluluğu içinde ekrana getirmekte, aile içi şiddet ve çocuklara yönelik şiddet haberlerinde duyarlı davranmaktadır.

Nitekim TRT Sporda hem haber bültenlerinde hem de programlarında bu duyarlılık çerçevesinde, sporun farklı branşlarında aile fertlerinin bir arada izleyebileceği, tartışma ve polemikten uzak yayınlara ağırlık verilmekte, ailelerin özellikle çocukların spora yöneltilmesini teşvik edecek programlara ağırlık verilmektedir.

Yine bu kapsamda hem TRT Haber hem de TRT Spor kanallarımız engelli gençleri hedef kitle olarak gören programlar aracılığıyla, engelli çocukları bulunan ailelerin sorunlarını ve bu sorunları aşma yollarını gösteren programlara yayın akışında yer vermektedir.

Hâlihazırda özellikle haber kuşaklarında, aile kurumunu zedeleyen veya zedeleme ihtimali olan sorunlara ilişkin haberlere ve bununla ilgili konuklara yayınlarda yer vermekteyiz.

Sonuç olarak, TRT, kamu yayıncılığı anlayışıyla, yasal düzenlemelerde yer alan yayın ilkelerine ve esaslarına uygun şekilde, bundan sonra da aile bütünlüğünün sağlanmasına ve korunmasına yönelik yayınlara sürdüreceği ve bu konudaki hassasiyetini artırarak devam ettirecektir. Konunun önemine inanan TRT Kurumu, bütün yayın mecralarında gerekli ve yeterli sayıda program aracılığıyla konuyla ilgili toplumu bilgilendirme, bilinçlendirme ve yönlendirme çalışmalarını sürdürecektir.

Aile içi iletişimin güçlendirilmesi amacıyla topluma dönük mesajlarda ağırlıklı olarak aile şiddete ve çocuklara yönelik şiddete karşı bir duruş sergilenmektedir.

TRT olarak hemen hemen her evde varız Sayın Başkan. Bu anlamda sorumluluğumuzun farkındayız, yayınlarımız da bu doğrultuda gerçekleşmekte. Yayınlarımızda toplumun en temel kurumu olan aile kavramını benimseyen ve yücelten, sorunların diyalogla çözülmesini hedefleyen bir bakış açısını ekrana taşımaktayız.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ekte yayınlara ilgili bir doküman göndermişsiniz. O dokümandakilerin ne kadarı iç yapım, ne kadarı dış yapım? Onu sadece merakımdan soruyorum yani dış yapım da teşvik edilebiliyor mu bu anlamda diye.

TRT GENEL SEKRETERİ SİBEL ARZU YILMAZ VAROL – Bu programlara ilişkin oranı bilemiyorum, sonrasında sunalım biz sizlere Başkanım.

BAŞKAN – Tamam.

Bir de şeyi sormak istiyorum, daha önce buraya gelen konuklarımız Aile Bakanlığı, mesela Diyanetin de var benzer uygulamaları, aile eğitim programları, evlilik öncesi eğitim ya da mevcut devam eden evlilikler için aile eğitim programları. Üyelerimiz burada dinlerken bir kısmı bile yeni duymuştu bunları çünkü onlar kendi erişebildikleri kitleler aracılığıyla yapıyorlar. TRT OKUL üzerinden bu tür yayınların yapılmasına engel bir durum var mı? Mesela Hukuk Müşavirimize soralım.

TRT İ. HUKUK MÜŞAVİRİ MARUF OKUYAN – Yok efendim.

BAŞKAN – Yani Aile Bakanlığının hazırladığı eğitim CD'lerinin, görsellerinin TRT Okul üzerinden yayınlanması yönünde mevzuatta bir eksiğiniz var mı?

TRT İ. HUKUK MÜŞAVİRİ MARUF OKUYAN – Mevzuatta engel bir durum yok. Zaten biz kurumlara iş birliği protokolü çerçevesinde bu tür yayınları, programları yaptırabiliyoruz, kanallarımızda da bunun yayını mümkündür. Mevzuatımız açısından bir sorun yok.

BAŞKAN – Kanalın hazır yayınları bunlar, kendi görselleriyle çektikleri yayınlar ve eğitim programları. Aslında bunu TRT Okul bünyesinde raporumuza biraz dercederek... TRT Okul'un bu eğitim programlarının yaygınlaştırılması konusunda raporumuza girebiliriz, değil mi Hocam?

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Biraz onu şey yapmak lazım, detaylı değerlendirmek lazım. TRT Okul'un misyonuna uyar mı konu olarak?

BAŞKAN – Yaygın eğitim vermiyor mu TRT Okul, sadece örgün eğitime mi katkı veriyor yani Millî Eğitimin müfredatına mı katkı veriyor TRT Okul sadece?

TRT İ. HUKUK MÜŞAVİRİ MARUF OKUYAN – TRT Okul, Anadolu Üniversitesiyle yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde yapılan bir yayın, o kapsamda devam ediyor.

BAŞKAN – Bütün yayınları orası mı hazırlıyor?

TRT İ. HUKUK MÜŞAVİRİ MARUF OKUYAN – Tabii.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Şöyle bir boyut kazandırmak adına olabilir: Erişkin eğitimi Türkiye'de genellikle göz ardı edilen bir eğitimidir ve zor bir eğitimidir. Belki TRT Okul'un, erişkin eğitimi modunda olan bir kuşak belirlenerek o kuşağın içerisine bu konulabilir ve faydalı da olur. Yoksa ben TRT Okul'a zaman zaman bakıyorum, orada daha çok...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

BAŞKAN – Maarif müfredatı var orada biraz.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Müfredat var, bir de şeyler var: Birazcık deneyim paylaşımı nevinde zaman zaman birtakım deneyimli kişilerin çıkması var. Mesela Nabi Avcı'yı izledim; rahmetli oldu, spor spikerimiz Hüseyin Başaran'ın bir programını izledim. Yani TRT Okul'un belki o erişkin eğitimi kuşağı belirlenip o kuşağın içerisinde sizin ifade ettiğiniz husus olabilir.

BAŞKAN – Sadece aile eğitimini kastetmiyorum, her şey olabilir; engellilere yönelik olabilir, yaşlılarla ilgili olabilir. Aslında güçlendirecek çok şey yapılabilir.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Erişkin eğitim kuşağı gibi bir şey olabilir, belki belli saatlerde olabilir.

TRT I. HUKUK MÜŞAVİRİ MARUF OKUYAN – Notlarımıza aldık bunu.

BAŞKAN – Biz muhtemelen raporumuza dercederiz böyle bir konuyu. Çünkü onların, Aile Bakanlığının ya da Diyanetin eriştiği hedef kitlesi kendi kurum imkânlarıyla sınırlı kalıyor. Oysa TRT daha büyük kitlelere ulaşabiliyor ve elinde bu tür imkânlar da var, TRT Okul gibi müstakil kanalları da var. O anlamda bunu önemsediyimi ifade etmek istiyorum.

Deniz Hanım, buyurunuz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bir katkıda bulunmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum öncelikle sunumunuz için.

Şimdi, erişkinlerin de dikkat süresi çocukların dikkat süresi gibi sınırlıdır, aslında daha tahammülsüzdürler. Bu dikkat süreleri de dikkate alınarak -yani programın uzunluğu, kısalığı önemlidir- hazırlanabilecek, özellikle aile eğitimi, aile içi şiddetin önlenmesi, daha sağlıklı bir evliliğin sürdürülebilmesi konusunda programlar hazırlanabilir. Ancak, çoğu vatandaşımızın TRT Okul'daki programlardan bilgisi olduğunu zannetmiyorum, ancak bu konuda eğitim almak isteyenlerin bilgisi olabilir. Şöyle bir öneride bulunabilir miyim: Özellikle toplumsal sorunlarımızın ağırlıklı olduğu konularda -kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet, boşanma ve evlilikle ilgili- diğer kanallarda kısa spot reklamlar geçerek TRT Okul'dan bununla ilgili bilgi alabileceklerini... Hatta mümkünse, cazip hâle getirmek için, mesela -bu, farklı programlarda yapılıyor- bir şifre veriliyor programın içerisinde, küçük bir ödül kazanılıyor. Bizim insanlarımız seviyorlar öyle şeyleri. Bu belki çok büyük bir şey olmayabilir, belki programa, TRT'ye katkı sunmak isteyen, reklam yapmak isteyen belli firmaların gönderdiği bir ürün olabilir ya da bir iki günlük tatil olabilir. Mesela, evlilikle ilgili, eşinizle birlikte Antalya'da... Katkı payı sunmak isteyen zaten firmalar oluyor. En basitinden, mesela ben arada radyoda dinliyorum; nostaljik görünümlü bir radyo hediyesi var TRT'nin. O kadar çok ilgi var ki ben bakıyorum herkes dinleyip o radyoyu almak istiyor. Belki çok maddi bir yükü yok onun ama insanlar seviyorlar. Bunları da yaparsanız ben tahmin ediyorum ki insanlarımız biraz daha eğitilmiş hâle gelecektir diye düşünüyorum. Dikkate alırsanız sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Dün benim makamıma yabancı bir konuk gelmişti, Türk vatandaşı olmayan. O radyoyu gördü ve çok beğendi.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Aslında ben de istiyorum.

BAŞKAN – Çocukların bile radyo için kapıştığını biliyorum. Bir arkadaşımın yeğenleri radyo çıkacak diye bütün gün TRT Radyoyu dinleyip çekilişe katılmaya uğraşıyorlar, 8-10 yaşındaki çocuklar. Güzel bir şey tabii.

Teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

Sıradaki kurumumuz, Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Daire Başkanı Musa Özdemir ve Uzman Başak Burcu Demirci.

Hoş geldiniz.

Buyurunuz.

5.- *Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü Basın Yayın Daire Başkanı Musa Özdemir'in, ailenin korunması ve bütünlüğüyle ilgili kurumun yapmış olduğu faaliyetleri hakkında sunumu*

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli hazırun; Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünde Basın Yayın Daire Başkanı Musa Özdemir.

Ben de kısaca konuyla kesişen, kurumumuzun yapmış olduğu faaliyetlerle ilgili bilgi sunmaya çalışacağım. Öncelikle kurumumuzun bir betimi yapmayı arzu ediyorum çünkü bu önemli. Kurumumuzun, 1984 tarihli 2031 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye göre görevleri şunlardır:

Devletin tanıtma siyasetini ve tanıtımla ilgili alanlarda Hükümetçe uygulanacak stratejilerin tespitine yardımcı olmak,

Kamuoyunun ve ilgili makamların zamanında ve doğru bilgilerle aydınlatılmasını ve bu faaliyetler için gerekli aydınlatıcı ve tanıtıcı bilgi aktarımını sağlamak,

Hükümet faaliyetlerinin ve yapılan hizmetlerin iç ve dış kamuoyuna etkin bir biçimde yansıtılmasına ve bunların kamuoyu üzerindeki etkisinin belirlenmesine ait hizmetleri yapmak,

Basınla ilgili münasebetlerin düzenlenmesi ve basının güçlendirilmesi için gerekli faaliyetlerde bulunmak,

Yerli ve yabancı basın-yayın organlarının ve mensuplarının çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik tedbirleri almak, bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmak,

Türkiye aleyhindeki propaganda faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek ve sorumlu kamu kurumlarıyla iş birliği yaparak gerekli karşı tedbirleri almak,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

Türkiye'nin dış tanıtma faaliyetlerini yönlendirmek ve bu amaçla kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör kuruluşları, meslek kuruluşları, amaca yönelik vakıflar, dernekler gibi teşekküllerle iş birliği yapmak,

Yabancı ülkelerde Türkiye'nin menfaatleri doğrultusunda yapılan aydınlatma faaliyetlerine katkıda bulunmak,

Enformasyon ve aydınlatma faaliyetlerini Türkiye'nin dış politikasını destekleyecek şekilde düzenlemek ve Dışişleri Bakanlığıyla iş birliği içerisinde bu faaliyetleri yürütmek.

Şimdi, Türkiye'nin son yıllarda coğrafyada ve bölgesinde merkez ülke olma konumu, bizim sık sık toplantılarda gündeme gelen konu başlıklarından bir tanesi. Özellikle uluslararası gazeteciler Türkiye'ye yoğun olarak ilgi gösteriyor. Türkiye'deki kadına yönelik çalışmaları, Afrika bölgesi, Asya bölgesi ve özellikle İslam ülkesinden gelen heyetlerin kadınlara ve aileye yönelik çalışmaları çok yakından takip ettiğini görmek bizim açımızdan sevindirici.

Yine, çocukla ilgili, çocuk haklarının korunması, bazı hususların Anayasa'da çok net bir biçimde temel hak olarak korunmaya başlanması yakından takip ediliyor. Şunu da söyleyeyim: Eğer takip edilmiyorsa dahi biz mümkün olduğu kadar Türkiye'nin bu pozitif kazanımlarını gelen heyetlere sunmayı arzu ediyoruz çünkü Türkiye'nin algısı açısından bu başlıkların son derece önemli olduğunu düşünüyoruz.

Yine, engelli bireylere ya da dezavantajlı gruplara yönelik özellikle Türkiye'de atılan adımların neler olduğuna ilişkin son yıllarda yine bir ilgi ve alaka var. Hatta Türkiye'de yapılan bu faaliyetlerin benzerlerini kendi ülkelerinde yapmaya yönelik bir merak söz konusu. Dolayısıyla, bizim gazetecilerle ilişkimiz aynı zamanda bir "A" ülkesinin kamuoyuyla diğer "A" ülkesinin kamuoyu arasındaki yatay bir ilişkiyi ifade ediyor. O açıdan, biz bu çalışmaları bizatihi kendimiz yapmıyor olsak bile, biraz önce saydığım bize verilen, tevdi edilen görevler çerçevesinde, Türkiye'nin Hükümet ve devlet faaliyetlerinin hem içeride hem dışarıda en etkin şekilde duyurulması kapsamı bizim açımızdan önemli ve bunu da basın-yayın araçlarıyla ya da bu alanlarda çalışan meslek çalışanlarıyla birlikte yürütmeye gayret ediyoruz.

Şimdi, bu bahsini ettiğim genel çerçeveden hareketle, Türkiye'deki aile bütünlüğüyle ilgili ya da bu tür konularla ilgili tüm çalışmalar, bizim aslında içinde ana bileşen, ana partner sayabileceğimiz çalışmalar kapsamındadır. Bugün tartışılan konulardan bir tanesi şudur: Kadının iş hayatına dahil, kadının kendini ifade etmesi, katılımcı demokrasi perspektifi çerçevesinde sivil alanların mümkün olduğu kadar genişletilmesi ve bu sürece bağlı olarak ailenin de ve aile bireylerinin de mümkün olduğu kadar korunması süreci Türkiye'nin güçlü olduğu alanlardan birisi olduğunu düşünüyoruz ve bunu mümkün olduğu kadar partnerlerimize anlatmaya çalışıyoruz.

Bu çerçevede yapılan faaliyetleri tabii böyle geniş geniş anlatmıyoruz muhataplarımıza; farklı dillerde, çok özet, infografik diye sayılabilecek sunumlara dönüştürüyoruz ve gelen gazeteci heyetlerimizle bunu paylaşıyoruz. Çok farklı dillerde çeviri yapabiliyoruz; Arapça çeviri yapabiliyoruz, şu anda yeni Rusçaya başladık, İngilizce ve diğer dillerde...

BAŞKAN – Yalnız buradan ayrılmadan bir şey söyleyebilir miyim, bir önceki ekrana gelerseniz: Şimdi, burada "sosyoekonomik destek" diyorsunuz, aşağıda farklı grafikler var. Şimdi, bu alanı bildiğim için söylüyorum. Bu alanla ilgili bir destek alıyor musunuz metni hazırlarken ilgili bakanlıktan? Çünkü bu yanlış mesela, burada söyleyeyim. Sosyoekonomik destek, yoksul kadınlara sadece çocukları için verilen, çocuk bakımı için verilen bir destek; burada yaşlı, engelli gibi grafikler konuşmuş. Hatta şunu söyleyeyim: Yani, bunu mesela anlatırken bir cümleyle de onun ne olduğunu anlatabilsek...

Buradan şunu anlıyorum ben: Sosyoekonomik destek 2013'te 46 bin kişiye ulaşmış; yaşlı, engelli, çocuk, sağlık hizmeti, hepsini almış. 46 bin düşük de bir sayı üstelik, öyle tümüne baktığınızda. Ama, işin aslı, bu 46.995 kişi dediğimiz kişi, hepsi yoksul kadın ve sadece çocuk bakımları için onlara verilen rakam. Öyle olduğunda bir anlam ifade ediyor. Onun için hizmetin ne olduğuyla ilgili bir cümle olursa, bir tek cümle çünkü infografik yapılar da çok uzun metinler anlatamazsınız, onun farkındayım ama mesela bu yanlış bir veri. Bunu, bu şekilde, yurt dışında veya uluslararası bir platformda paylaşıyorsanız bunun yanlış bir yönlendirme olduğunu düşünüyorum çünkü bildiğim bir konu olduğu için. Onun için bir cümleyle de konunun ne olduğu ve ilgili bakanlıktan onun verisinin teyidi yapılarak alınırsa sevinirim.

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Efendim, zaten öyle yapıyoruz.

BAŞKAN - Veride yanlışlık yok ama veriyi veri biçiminde, grafikte mesela...

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Anladım.

Şöyle ifade edeyim: Biz, kongre turizminden tutun Türkiye'yi ziyaret eden turist sayısına, lisanslı sporcu sayısından tutun uluslararası başarıya, dış yardımlardan tutun, insani yardımlardan tutun kız çocuklarımızın eğitim oranlarının yükselmesine kadar uluslararası toplumda da Türkiye'nin marka değerini yükseltecek başlıklarla ilgili birçok veri toplamaya çalışıyoruz ve bunu bir araya getirmeye çalışıyoruz. Gelen verilerin içerisinde bir kısmı doğal olarak teknik kavramları içeriyor.

BAŞKAN - Yok, ben meslek mensubuyum, bana çok zorlanmazsınız onu anlatmakta, onun medya diline dönüştürülmesinin zorluğunun farkındayım.

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Bize, mümkün olduğu kadar hangi maksatla sunacağımızı aktardıktan sonra o maksada uygun olarak ilgili bakanlık gönderiyor, biz ondan sonrasına müdahale...

BAŞKAN – Hayır. Şurada, mesela, sosyoekonomik desteğin altındaki grafiği muhtemelen sizin ekipleriniz koyuyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Grafiği biz yapıyoruz ama veriyi hiç değiştirmeden...

BAŞKAN - Hayır, ben burada veriyi tartışmıyorum, veri doğru. Sosyoekonomik destek hizmeti 4 katına çıktı, bu doğru bir veri ama bu sadece yoksul kadınlara çocukları için verilen bir ödenek, o kalemde bir hizmet yani engelli için verilen, yaşlı için verilen bir hizmet değil. Grafiği yanlış olmuş, o anlamda söylüyorum.

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Peki, efendim.

BAŞKAN - Bir de bir cümleyle, mesela sosyoekonomik... Çünkü şu vardır, bakın, uluslararası camiada: Kadın, çocuk gibi dezavantajlı... Yani yoksulluk gibi alanlardaki yaptığınız hizmetlerin görünürlüğü çok yüksektir. Yoksul kadınlara çocuk bakımı için verdiğimiz sosyoekonomik destek; bir cümleyle konuyu açıklayabilirsek... Aslında "Hem yoksullukla mücadelede hem yoksul kadının mücadelesi konusunda neler yapıyoruz?" u bir tek cümleyle bile anlatabiliriz, o anlamda söylüyorum bunları.

Evet, devam edelim lütfen.

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Şimdi, aile bütünlüğü ve boşanma olaylarıyla ilgili bir konuda gidiyoruz ama bizim tabii çok spesifik olarak bu başlıkla ilgili yaptığımız toplantılar yok fakat konuya temas eden, kesişen toplantı seyirleri var. Biz genelde bu toplantılarımızı basın mensuplarıyla yapıyoruz çünkü bizim ilişki ağımızda ana unsur basın mensupları. Bu çerçevede, 2009'da Düzce'de "Medyada kadın olmak, muhabirliğin etik kuralları"; 2009 Manisa'da "Medyada kadın olmak, medyada kadına yönelik oluşturulan toplumsal kimlik"; yine 2010'da Edirne'de "Medyanın toplumsal sorumluluğu ve kadına bakış açısı"; 2011'de Bursa'da "Medyada sorumluluk bilinci ve kişi hakları anlayışı, medyada etik ve öz denetim." Dikkat edilirse bu başlıklar aslında belirli bir noktaya işaret etmekte. Çünkü bizim basın mensuplarıyla güçlü ilişkilerimiz olduğu için ve onlara hizmet veren bir kamu kurumu olduğumuz için bir denetim mekanizması görevimiz yok. Zaten mevzuat da bize böyle bir denetim mekanizması vermemize izin vermiyor, daha çok basın alanında çalışan gazetecilerin işlerini kolaylaştırıcı ve onları devlet ve hükümet faaliyetleri konusunda ihtiyaç duyulduğunda bilgilendirici bir görev veriyor. Bu çerçeve şöyle şekillendi: Gazetecilerle yapılan konuşmalar sonucunda aslında "Şunları yapmamalısınız." yerine medya kendi içerisinde bir etik ilke, kendi sorunlarını kendilerinin tartıştığı... Az önce de gündeme gelmişti. Yani, bizim "Şunları yapamazsınız." deme pozisyonumuz zaten yok, mevzuatımızda da öyle bir görevimiz yok ama medya kendi içerisinde şiddet, cinsel istismar, çocuk istismarı ya da -işte, diğer toplantılarda ve bugün de sık sık dile getirilen- sorunları kendi içerisinde tartışma imkânlarını oluşturmaya gayret ediyoruz. Yani, basın mensupları böyle bir meselede ne düşünür ve bu meseleyi aşmak için neler yapılması gerektiğini onlar çıkarırlar ve bize bir anlamda yardımcı olsunlar anlamında toplantılar.

Yine, 2012'de Uluslararası Kadın ve Medya Sempozyumu... Sanırım, Başkanım siz de...

BAŞKAN – Konuşmacıydım evet.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Evet, konuşmacı olduğunuzu biliyorum.

2013'te 1'inci Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi RTÜK'le beraber yapılmıştı. 2014'te Kadın ve Medya Araştırması Akdeniz Üniversitesi iş birliğiyle gerçekleştirildi. Bu bir fotoğraf etkinlikten.

Şimdi, Uluslararası Kadın ve Medya Sempozyumu'nda, Antalya'da medyada kadın algısı, medyayı yönetiminde kadın, medya, kadın ve hukuk, kadın haklarının gelişmesi ve kadına yönelik sosyal projelerde medyanın rolü, TV programlarında ve reklamlarda kadın... Biliyorum, bunları dinlerken, Başkanım, siz kadın odaklı gittiğimizi düşünüyor olabilirsiniz, ailenin bütünlüğünü daha önceki toplantılarda vurgulamıştınız ama...

BAŞKAN – Yok, her bir başlık bizim için kıymetli, onun için ayırmıyoruz.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Yani, evet, bu tartışmaları yapmadan da belki meselenin özüne gidemiyoruz, parçadan bütüne...

BAŞKAN – Tabii, tabii. Mesela bunun çocukla ilgili ya da medyanın engelli algısıyla ilgili ya da medyanın yaşlı algısıyla ilgili olanları da belki ileride yapılmalı.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – 14 madde sundular, onları burada tek tek saymam faydalı olur mu, kayıtlara geçmesini arzu eder misiniz? Yani, oradaki tartışmada...

BAŞKAN – Yok, yazılı raporunuz kayıtlara geçecek zaten, siz bir özetleyin.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Tamam o zaman.

Yani, kısaca, Kadın ve Medya Sempozyumu'nda... Biz, burada kendiliğinden bir şey üretme arzusunda değiliz, akademisyenler, gazeteciler, konunun uzmanları, basın yayın alanında çalışanlar ve sorunun haritasını çok daha iyi bilenlerin bir araya geldiği ortamları inşa etmeyi arzu ediyoruz. Böylelikle sanki daha verimli sonuçlar alıyoruz. Burada bahsedilen şeyler de bu sonuçlara ilişkin. Mesela bir örnek: İnternet medyası konusunda oluşturulacak yeni hukuki düzenlemede kadının cinsel obje olarak kullanılmaması hususuna yer verilmesi çok önemli deniyor ama şu anda İnternet medyasıyla alakalı, biliyorsunuz, bir kanuni düzenlememiz yok. Buna ilişkin...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi bir daha alabilir miyim, kaçtırdım.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Şöyle, bir örnek olarak söylüyorum, bu sempozyumdan çıkan sonuçlardan bir tanesi, deniyor ki: "İnternet medyası konusunda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

oluşturulacak yeni hukuki düzenlemede kadının cinsel obje olarak kullanılmaması hususuna yer verilmesi." Fakat, İnternet medyasını düzenleyen Basın İş Kanunu'nun içerisine henüz bir bahis eklenemedi yani bunu özellikle burada arz...

BAŞKAN – Onun için "gayrinizami medya" diyoruz ona biz şu anda.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Şu anda fiilî olarak "konvansiyonel medya" diye tanımlanan bir medyamız var yani yaygın medya, yerel medyamız var, bunlar devam ediyor hayatlarına ama gözden kesinlikle kaçırılmayacak olan bir İnternet medyası alanımız var fakat buna ilişkin bir hukuki düzenlememiz mevcut değil. Buna ilişkin çalışmalar yapıldı, Basın İş Kanunu'na çeşitli şekillerde... Meclis alt komisyonlarında bunlar tamamlandı, Genel Kurula gelme sürecinde şu anda durdu o süreç. Fakat, Bakanımız bu konuyla ilgileniyor, onu da biliyorum, size de burada arz etmiş olayım. İnternet medyasından temsilcilerle kapalı bir oturumda toplantı yaptı ve bu konuya ilişkin düzenlemenin ivedilik arz ettiği çünkü İnternet'i kullanarak haber ve bilgi edinme sürecinin yeni nesilde çok daha belirgin olduğu, televizyon odaklı olmaktan ziyade bu alanların da boş bırakılmaması gerektiği, sorun alanlarının sadece yaygın medyada değil, İnternet medyasında da konuşulması gerektiği hususları gündeme geldi.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben üç yıl kadar önce aile danışmanlığı eğitimi almıştım 9 Eylül Üniversitesinden. Bize Hacettepeden hocamız gelmişti, dekandı zannediyorum kadın hocamız. Siber suçlarla ilgili bir yüksek lisans programının açılacağından bahsediyordu Hacettepede, hukuk fakültesi sonrası hukuk ve elektrik elektronik mezunlarının katılacağı. Bu program açıldı mı tam bilmiyorum ama bunu takip edip iş birliği yapma şansınız olamaz mı?

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Bizim alanımızla ilgili değil efendim o.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bu İnternet medyasının kontrolü için.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Siber suçlar başka bir konu.

BAŞKAN – Siber suçlar Emniyetin konusuna giriyor.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Emniyetin konusu ama orada da, İnternet medyasında da özellikle kadına yönelik şiddette çok fazla şey var, o da o alana girdiği için bunu ifade ediyorum.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Şimdi, eğer İnternet medyasıyla ilgili konu yani mevzuat açısından tartışılacaksa zaten ilgili kamu kurumlarının tamamından mutlaka görüş alınacak ve yasamanın gündemine gelecektir ama siber suçlar çok teknik bir alan. Ben sadece bir hususun altını çizmek isterim. Yani, 3 aylık bir sorunumuz var, onu göstermeyi istiyorum. Birincisi yeni bir kuşak yetişiyor, onlara yeni bir kültür inşası sunmamız lazım çünkü onlar bizim alışkanlıklarımızın dışında bir medya ilişkisi kuruyorlar. Bizim farklı bir alışkanlık alanımız var, onların farklı. Onları eğitmek ya da bilgilendirmek en azından, doğru tercih yapabilme imkânlarını serdetmemiz lazım, birincisi bu. İkincisi, belki bizim kuşakla ilgili bir süreç, daha geleneksel medya araçlarını kullananlar var. Onların da yine bu süreçte tartışmaya dâhil edilmesi... Mevzuat yavaş ilerliyor ama toplum çok hızlı evriliyor çünkü teknoloji belirli alanları zorluyor. Yani, bundan on yıl önce biz Facebook'u tartışmıyorduk bu kadar yoğun, Twitter'ı tartışmıyorduk, bu kadar etkisi de yoktu, siber suçlarla ilgili başlık bu kadar belki gündemde değildi. Bütün bunları bir araya getirdiği mizde yani hem mevzuatın hem de toplumsal değişimin birbirine mümkün olduğu kadar yaklaştırıldığı -bir teklif olarak belki bunu sunabilirim- makasın mümkün olduğu kadar kapatıldığı bir mekanizmaya ihtiyacımız var. Bu alanla ilgili söylüyorum.

BAŞKAN – Evet, devam edelim lütfen.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Evet, Çocuk ve Medya Kongresi de 2013'te yapıldı. Bu kongrelerin her yıl yapılmasıyla ilgili bazı talepler var ama genel de katılımcılar sonuçlar hayata geçirildikten sonra yeni sonuçları almak üzere toplanmanın, dolayısıyla belli aralık... Yani, sadece bir etkinlik olsun diye değil, sonuç odaklı hareket edilmesini bize önerdiler. Dolayısıyla, 2013'te yapılan toplantımızı 2017'de, 2018'de yeniden güncellemeyi arzu ediyoruz. Buradan çıkan sonuçları da zaten raporumuzda sunduk.

Bu, Akdeniz Üniversitesiyle yaptığımız çalışmada, kadın ve medya araştırmasında 5 tane temel başlık vardı. Bunlardan bir tanesi "Kadın Medya Profesyonellerinin Memnuniyeti"ydi. Bu hususta da bir şeyi arz etmek isterim. Şimdi, çalışma hayatında her mesleğin kendine yönelik zorlukları var ve bunlar aile bütünlüğünü bire bir etkileyen hususlar. Yani, bazı çalışma alanları aile bütünlüğü açısından -risk mi denir, daha doğru tabir için belki siz yardımcı olabilirsiniz- biraz daha zor aile bütünlüğünü sağlama açısından bazı meslek alanlarında. Şimdi, kabul edelim ki basın sektöründe çalışanların mesailer ve çalışma koşulları gerçekten bazı zorlukları taşıyor ve basın mensuplarıyla yaptığımız toplantılarda bu zorluklara karşılık gelebilecek hak ve mevzuat değişikliklerini talep ederler. Bunlardan bir tanesi de kadın medya mensuplarının o yoğunluk içerisinde çalışma zorlukları, mesela çocuk sahibi...

BAŞKAN – Kariyer planlamaları, Basın İş Kanunu'na göre istihdam edilip edilmemeleri...

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – O zaten başlı başına sorun Başkanım ama şimdi, mesela, kamu sektöründe çalışanlara -iki yıl- doğum yaptığı takdirde haklar verildi.

BAŞKAN – Tabii, tabii, doğum izinlerini falan kullanamıyorlar, Basın İş Kanunu'nda yok o düzenlemeler, biliyorum.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Evet yani özel sektörde çalışan ve gerçekten çok yoğun çalışan, hakikaten hepsi birbirinden değerli basın mensuplarımızın bu haklardan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

aydalanması tartışılabilir mi? Aile bütünlüğü açısından biz basın mensuplarıyla ilgili sıkıntıları gündeme getiriyoruz ama bizim yaptığımız konuşmalarda, görüşmelerde bunun altı hep çizildi. Ben de burada arz etmek istiyorum. Yani, gündeme alınmasında fayda...

BAŞKAN – Yani, bunda tabii şunun da etkisi var: Basın yönetim kadrolarında, orta ve üst yönetim kadrolarında kadınların olmayışında da bunun önemli bir etkisi olduğunu düşünüyorum.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Evet.

Bu arada, bu ulusal ve yerel gazetelerde kadın temsili araştırması raporu. Bu raporları da aslında belki ilgili kamu kurumlarıyla paylaşabiliriz, bizde var raporlar.

Biz kurum içerisinde bazı çalışmalar yapıyoruz. Bizde uzman yardımcısı kadrosu var. Onlar tez vermek durumundalar. Tez verdikten sonra uzmanlık kadrosuna geçebiliyorlar Başbakanlık basın yayın enformasyon uzmanı olarak. Biz onları bu tartışmalardan dolayı biraz daha akademik alana yönlendirmek istiyoruz. Özellikle medyada, işte, aile bütünlüğü, kadın, çocuk vesaire bu algıyla ilgili çalışma yapmaları yönünde teşvik edeceğiz. Bu toplantıların böyle bir çıktısı da olacak bizim açımızdan.

BAŞKAN – Belki şunu da yapmak gerekebilir: Meslek mensupları arasında böyle karma gruplarla -yerel ve ulusal- bu konuların her birinin küçük küçük alt başlıklarıyla ilgili belki küçük çalıştaylar, böyle hani interaktif toplantılar yaparak hem medyada gündem oluşturma hem de meslek mensuplarının bu alandaki farkındalıklarını artırmakla ilgili. Yani, ama çok böyle mikro başlıklar altında, sık sık, peş peşe, düzenli bir seri hâlinde gibi yaparak, meslek mensuplarını -ulusal ve yerel- bir araya getirerek yapmak faydalı gibi geliyor bana.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Evet.

25 Ağustos 2015 tarihinde Basın Kartı Yönetmeliği'nde bir değişiklik yaptık. O değişikliğin içerisinde de dezavantajlı grup olarak saydığımız, engelli olup basın sektöründe çalışanlara pozitif ayrımcılıklar getirdik. Onu da mevzuata dâhil ettik. Tabii, geliştirilmeye müsait başka alanların da gelmesi gerekiyor fakat mevzuat hiyerarşisi açısından bazı şeylerin kanunla belirlendikten sonra yönetmeliğe yerleştirilmesi gerekiyor. O yüzden, özel bir istek olarak kanun meselesini tekrar gündeme getiriyorum.

Son olarak... Şimdi, aileyle ilgili yapılacak çalışmalarda -biz sosyal medyayı çok etkin kullanıyoruz, farklı dillerde kullanıyoruz- iletişim stratejisinde destek verebiliriz. Kamuoyunda etkin bir şekilde duyurulması, yerel medyada duyurulması, ulusal basında duyurulması, somut çıktılara ya da çalışmalara bu konuda destek olabiliriz. Yine, basın mensuplarını bilgilendirebiliriz çeşitli toplantılarla ve paydaş kurumlarca -biraz önce örneğini verdim- yapılan faaliyetlerin ama somut yani ete kemiğe bürünmüş faaliyetlerin farklı dillere çevrilerek diğer ülkelerle paylaşılmasına da katkıda bulunabiliriz ya da sosyal medyada buna ilişkin çalışmalar da yürütebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Üyelerimizden soru sormak isteyen var mı? Yok sanırım.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Eksik gördüğünüz hususlar varsa daha sonra rapor olarak bize bildirebilirsiniz. Ben özellikle, az önce de söylediğim gibi, farkındalık yaratma ve her bir konuda, mesela çocuk hakları, medya yoluyla çocuğun şiddet farkındalığı gibi, böyle küçük küçük başlıklar hâlinde meslek mensuplarıyla çalıştayların belli periyotlarla yapılmasının sektörde bir farkındalık yaratacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Şimdi, Anadolu Ajansı Temsilcimiz aramızda, Türkiye Haberleri Yayın Yönetmeni. Bu eskiden “Yurt Haberleri” dediğimiz mi?

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Yok, “Haber Daire Başkanlığı” eski adıyla.

BAŞKAN – Hoş geldiniz Hasan Öymez Bey.

Buyurunuz.

6.- *Anadolu Ajansı Türkiye Haberleri Yayın Yönetmeni Hasan Öymez'in, medyanın aile kurumuna yaklaşımı, bu alanlardaki sorunlar ve çözüm önerileri ile sorumlu yayıncılık ilkesi kapsamında medyaya düşen görevler hakkında sunumu*

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Medyanın aile kurumuna yaklaşımı, aileyi ilgilendiren konuların sunumunda kullanılan dil, bu alanlardaki sorunlar ve çözüm önerileri ve sorumlu yayıncılık ilkesi kapsamında aile kurumunun korunmasında ve güçlendirilmesinde medyaya düşen sorumluluklar hakkında sunum yapmak üzere huzurunuzdayım.

İzninizle kısaca kurumumuzdan bahsederek başlayayım sunumuma.

Anadolu Ajansı, 4 Nisan 1920'de, sürmekte olan Kurtuluş Savaşı mücadelesini ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin ilkelerini dünyaya duyurmak amacıyla Gazi Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmuş bir kurum, cumhuriyetten daha eski bir kurum. Türk medyasının, bu anlamıyla öncü kurumu.

Günde yaklaşık 1.800 haber yayınlıyoruz. 10 dilde habercilik yapıyoruz. Bu dilleri kısaca arz edeyim: Türkçenin yanı sıra İngilizce, Arapça, Fransızca, Boşnakça, Arnavutça, Farsça, Rusça, Kürtçenin Kurmanci ve Soranice lehçelerinde yayın yapıyoruz. Bu dilleri artırma yönünde çalışmalarımız devam ediyor. Zira, kuruluş felsefemiz ve kurucumuz Atatürk'ün koyduğu ilke; Türkiye'nin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016

Saat :

Kayıt:Aile Bütün. Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

sesini dünyaya duyurma. Bu amaçla, dünyaya daha fazla dile ulaşmaya gayret ediyoruz. Gazete ve televizyonların yanı sıra bölgesel, yerel televizyonlar, gazeteler, İnternet siteleri, Türk medyasının tamamı Anadolu Ajansının abonesi diyebiliriz. Bu bize büyük bir güç, aynı zamanda büyük bir sorumluluk da yüklüyor. Şu an üzerinde çalıştığımız araştırma konusu da bunlardan bir tanesi.

Yön verme konumumuzun yanı sıra sorumluluklarımız da var. Bu sorumluluklar çerçevesinde, savaş, afet durumlarında izlenecek haberciliğe ilişkin bir yayın ilkeleri manzumemiz var. Belli yayın ilkeleri çerçevesinde yaklaşıyoruz tüm olaylara. Şiddet içeren durumlarda, aynı şekilde, izlenecek yayın politikamız var. Özellikle, Araştırma Komisyonunun sorumluluk alanına giren, aile bütünlüğünün korunması, aile içi şiddet alanında da son derece dikkatli bir yayın politikası izlemeye gayret ediyoruz; intihar haberleri örneğin. Çok önemli bir toplumsal boyutu olmayan, siyasi yanı olmayan bir kişilik olmadıkça intihar haberi kullanmıyoruz kesinlikle çünkü bir yönüyle bunun da özendirici bir boyutu var. Aynı şekilde, aile içi şiddet haberlerini de, aile içi şiddet olayının detaylarını içeren şekilde haber yapmak yerine, daha çok, aile içi şiddet sonunda şiddeti uygulayan kişinin aldığı cezayı haberleştirmeye gayret ediyoruz. Özendiricilikten ziyade, caydırıcılığı baz alarak bir habercilik yapmaya gayret ediyoruz. Bu kişilerin alacağı cezai müeyyideleri sıkça işlemeye çalışıyoruz haberlerimizde. Bu ilkelerimizi haber metinlerinin yanı sıra, bu haberlere ilişkin fotoğraflarımızda ve videolarımızda da kullanıyoruz. Aynı şekilde, sosyal medya hesaplarımızda, Facebook, Twitter gibi sosyal medya yayın mecralarımızda da bu ilkelere dikkat ederek yayın yapmaya gayret ediyoruz. Davalar sonucunda, aile içi şiddet uygulayan kişilerin, aile bütünlüğüne zarar veren kişilerin aldıkları cezaları öne çıkararak haberleri yapmaya gayret ediyoruz. Bunun yanı sıra, aile içi şiddete uğramış, aile bütünlüğüne gelen zararlar karşısında, devletin aile bütünlüğünden zarar görmüş kişilere ne gibi yardımlar yaptığına dair haberleri vermeye gayret ediyoruz ki bu tip aile içi şiddet vakaları aile içinde kalmasin, şiddete uğrayan bireylerin bunun karşılığında devletten yardım gördüklerine dair örnek haberler vermeye gayret ediyoruz. Şiddetin aile içinde kalmasının gizlenmesini önleyeme yardımcı olmaya gayret ediyoruz.

Yine, güçlü aile yapısına vurgu yapan haberler de bir başka dikkatli olduğumuz husus. Örneğin, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlanacak önümüzdeki hafta. Şimdiden biz 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde yayınlanmak üzere dosya haberler çalışıyoruz. Anadolu'da, tüm yurttaki arkadaşlarımız, zor şartlar altında aile bütünlüğünü bozmayıp çocuklarını okutmakta olan annelerin hikâyelerini, kıyıda köşede kalmış böyle isimsiz kahramanların hikâyelerini haberleştirmeye gayret ediyor, topluma örnek olan kişilerin. İşte bir başka örnek: Oturdıkları apartmanda yangın çıkmış, yatalak eşini evde terk etmeyip kendisi de gerekirse ölümü göze almış bir çiftin hikâyesini veriyoruz, önümüzdeki hafta bunları yayınlayacağız. Her yıl bu tip haberlere, aile bütünlüğünün önemine vurgu yapan haberlere mutlaka ağırlık veriyoruz. Bunları mümkün olduğunca artırmaya gayret ediyoruz.

BAŞKAN – Sıcak haberler dediğimiz bunlar, insanın içini ısıtan haberler.

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Yani, somut örneklerle anlatmaya gayret ediyoruz insanlara. Evet, kötü örnekler var ama iyi örnekler de var, bunları göstermeye gayret ediyoruz.

Bizim bir avantajımız, kamu yayıncılığı ilkesiyle hareket ediyoruz. Reyting, tiraj ya da "tık" alma kaygımız yok. Bu bize sorumluluk da yüklüyor. Bu sorumluluğun bilinciyle hareket edip topluma ve medyaya yön veren haberler yapmaya gayret ediyoruz.

Başarılı kadınlar, aile bütünlüğünü koruyan anneler... Yani 100 haber yapsak bunun 10'u medya tarafından kullanılsa "Kâr kârdır." ilkesiyle bakıyoruz aile bütünlüğüne karşılık. Hani, genellikle medya, maalesef reyting kaygısıyla, daha çok olumsuz şeyleri haberleştirmeye gayret ediyor. Bu da gazeteciliğin doğasında olan bir şey ama biz işte buraya bir denge getirmeye gayret ediyoruz. Hani, Türkiye'nin sesini dünyaya duyurma ilkesiyle hareket ederken bu tür ana ilkesimizin yanı sıra, toplumsal faydayı öne alan, medyaya bu anlamda yön veren haberlere gayret vermeye devam edeceğiz.

Bu anlamda, Araştırma Komisyonunuzun çalışmalarını da son derece önemsiyoruz. Tecrübeli Parlamento muhabiri arkadaşlarımız sürekli Komisyon toplantılarını takip ediyorlar. Komisyon raporu ortaya çıktığında da medyaya yönelik önerilerinizi de dikkatle takip edip bu anlamda yayın politikamızı geliştirmemiz gerekirse bunları da memnuniyetle benimseyeceğiz.

Özetle aktarmak istediklerim bu kadar. Detaylı bir rapor yazılı olarak hazırlayacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Eğer yazılı bir rapor verecekseniz daha kolaylaştırırız, rapora dercederiz onu.

Şimdi, ben de bir medya meslek mensubu olarak bunu önemsiyorum. Biz, 2013 yılında, Aile Bakanlığı'nda, aile dostu politikalar üzerine bir çalışma yapmış ve 9 bakanlığın imzasıyla o dönem bir proje başlatmıştık. Orada şunu söylemişim, bu projenin kurgusunu yapan biri olarak: Aile hep sorunlarla gündem oluyor medyada ve günlük hayatımızın içinde yani şiddetle, ensestle ya da diğer istismar vakalarıyla. Oysa, az önce verdiğiniz örnekler gibi çok sık da gördüğümüz, etrafımızda pek çok olumlu örnek var. Bu, haberciliğin temelinde olan bir durum, çok sıradan görülüyor. Çünkü "Zaten iyi örnek olması gerekir." gibi bir bakış açısı var. Aileyle ilgili eğer olumlu bir davranış değişikliği bekleniyorsa olumluyu biraz daha sık göstermemiz gerekiyor. Yani, sizin söylediklerinizi desteklemek anlamında söylüyorum, bunu da bir haberci yani gazeteci olarak söylüyorum. Bu, yapılabilir bir şey.

Şimdi, mesela, televizyonda, hani, nasıl söyleyeyim "Çok marjinal şeyler reyting alır ve reyting alan şeyler sponsor bulur." denir ama TRT'de çok da mütevazı bir bütçeyle yapıldığını düşündüğüm "Ömür Dediğin" diye bir program var. Kayıtlara geçsin. Muhtemelen çok mütevazı bir bütçeyle yapılıyor ama o kadar sıcak bir yapım ki insanın içini ısıtan ve toplumun hemen her katmanından izleyicisi olduğunu düşündüğüm. Yani kiminle konuşsam biliyor o programı, insanın içini ısıtan bir yapım. Onun için, Anadolu Ajansının bu yayıncılık sorumluluğunu çok önemsiyorum.

Yalnız, bir şey sorayım: -Onun için sordum, Türkiye haberleri mi, yurt haberleri mi? Haber dairesi olarak geçiyor burası- Yurt haberlerinde, özellikle taşra muhabirlerinize, Anadolu muhabirlerinize o anlamda farkındalık eğitimleri verilebiliyor mu haber dili ve haber metni oluştururken? Mesela -Anadolu Ajansı için söylemiyorum bunu ama- "haber" dediğinde beni çok rahatsız eden bir durum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 28

Bir kadın cinayeti olduğunda... Bu, geçmişte oldu; Münevver Karabulut'un cinayeti, Özgecan Aslan cinayeti, çok vahşi cinayetler. Haberin bir dili var yani işte 5n 1k, bir haber metni yazacaksınız ama öyle metinler yazılıyor ki neredeyse polisteki ifade tutanağı birebir. Tırnak içerisinde söylüyorum; bu "haberin pornografisi." Yani, o bıçağın hangi açıdan sokulup nasıl kanatıldığı, okuyucunun bilmesi gerekmeyen şeyler. Bu konuda... Anadolu Ajansının hassasiyetini biliyorum ama tutanaklara geçmesi açısından bunu söyleme ihtiyacı hissettim. Özellikle kadın cinayeti ve cinayet haberleri, 3'üncü sayfa haberlerinde haber pornografisi bizim ciddi anlamda bir sorunumuz ve şiddetin yaygınlaşmasında bir etken oluşturuyor. Biz şunu biliyoruz: "Seni Münevver gibi öldürürüm." tehdidi alan kadınlar oldu o haberi o kadar detaylı okuduğunda. Çünkü, medyanın sosyal öğrenmede etkisi kanıtlanmış bir etki, ciddi bir etkisi var sosyal öğrenmede ve davranış değişikliği oluşturabilecek şeyi var, hele bu haberler sürekli çıktığında, sık çıktığında. Onun için, bu konudaki hassasiyetimi ifade etmek istedim.

Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Neçdet Hocam, herhâlde sizin bir söz talebiniz var.

Buyurun.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Bir şey söyleyeceğim. Hasan Bey'e teşekkür ediyorum.

Şimdi, Anadolu Ajansı gerçekten çok önemli ve tarihî bir kurum ve öncü bir kurum. Zaman zaman "Böyle ilkeler yayımlayıp da ona uymayanlar da var." denebilir bunu söyleyince ama ben Anadolu Ajansından şöyle bir şey rica ediyorum hassaten: Son bir ay içerisinde sitenize bakmadım. Son bir ay içinde yapmışsanız sözlerimi kayıttan çıkarabiliriz ama bir medya etiği, bir olayı haberleştirmeye ilgili, Anadolu Ajansı o yüz yıla yakın birikimi ve toplumun değerleriyle de özdeş yaşayan ve toplumsal sorumluluğunu hiçbir zaman unutmayan bir kurum kimliğiyle böyle bir, kendine, daha doğrusu kendine değil ama haberciliğe uygun, etik ilkeleri, prensipleri yazsa ve sitesinin bir köşesinde dursa... Hep şu konuşulur: İşte, Türkiye'de bir olay olduğu zaman en vahşi, insanları en rahatsız edecek, irite edecek –biraz önce sayın vekilimizin de ifade ettiği gibi- tam akşam saatinde, herkesin sofranın başında olduğu saatlerde "Ya, böyle bir haber de verilir mi!" tarzında birtakım haberlerin verildiğini görüyoruz. Ama New York'ta saldırı olduğu zaman onunla ilgili tek bir ceset, kan görüntüsünün de medyaya yansımadığını biliyoruz. Bu sadece katı kurallarla olan bir şey de değil yani toplumun o işi benimsemesiyle de alakalı bir husus. Ama ona rağmen, hiç olmazsa Anadolu Ajansı bir öncü, tarihî ve önemli bir kurum olarak bir olayı haberleştirmede kullandığı ilkeleri, umdeleri, prensipleri sitesinin bir köşesinde yayımlasa, zannediyorum, bunun en azından bir makes bulacağı bir muhabatı olacaktır. Ben böyle bir şey arzu ediyorum Anadolu Ajansından.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Deniz Hanım, buyurun.

Sonra siz topluca cevap vermek isterseniz verin lütfen.

Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Öncelikle teşekkür ediyorum hem verdiğiniz bilgiler hem de ilkeli yayın anlayışınızdan dolayı.

Sayın vekilimizin ben söylediklerine ek yapmak istiyorum ben, tabii benim alanım psikoloji olduğu için. Bu haberlerin sunum tarzı ve sunum saatlerini dikkate aldığımızda, toplum psikolojisi üzerinden 2 etkisi var ağırlıklı olarak, çok etkisi var da...

Birincisi, sistematik duyarsızlaştırma. Şehit cenazelerinde şehit yakınlarının nasıl ağladığını izlerken o lokmalar insanların boğazından geçebiliyorsa eğer duyarsızlaşmış tamamen demektir ki sonuç oraya gidiyor. Kötülüğün sıradanlaşması var bir de, o da çok kötü.

Yine, bir de sınırdaki yaşayan insanlarımız vardır; şiddet uygulayabilecek ama cesareti olmayan ya da yol, yöntemini kestirememiş. Aynı şey intihar edecek olanlar için de geçerlidir. Öyle programlar oluyor ki bir kadını, bir çocuğu, bir erkeği nasıl öldürebileceğinizin her yolunu öğretebiliyorsunuz mesela. Bu çok tehlikeli bir yaklaşımdır ve toplumdaki çözülmenin, toplumdaki çürümenin en büyük sebeplerinden birisi, insanların, her evi bırakın, her odaya ulaşabildiğiniz basın araçlarıyla, televizyonla, radyoyla - Her eve gazete girmiyor, keşke girse ama gazeteler de çok önemli- bu yolla hem değerlerin örselenmesi... Yine, Başkanımızın dediğine katılıyorum. İnsanların çok, her şeyi rahat öğrenebildikleri araçlardır ajanslar, basın araçları. O nedenle, bunlara özellikle dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Siz çok köklü bir ajanssınız. Eğer bunda öncülük yaparsanız biz de -en azından ben grubum adına söylüyorum- destekçiniz olacağız. Zannediyorum, buradaki tüm vekil arkadaşlarımız da destekçi olacaktır.

Dikkate alınmasını, kayda geçmesini önemli buluyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Deniz Hanım.

Buyurunuz.

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Teşekkür ediyorum Sayın Milletvekilimize. Notumuzu aldık saatle ilgili uyarılarla ilgili.

Sayın Ünüvar'ın sosyal medya ilkeleri, yayıncılık ilkeleriyle ilgili...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sosyal medya değil, habercilik.

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Yayın ilkeleri sitemizde var ama biraz önce ben tekrar baktım, aşağıda, çok zor bulunan bir yerde. Ben döndüğümde hemen ilgili arkadaşları uyaracağım, daha görünür bir yerde... Biz bunu haber olarak da duyurduk. Biz ilkeyi duyurmaktan daha ziyade, bu ilkenin uygulamasına sahip çıkmaya gayret ediyoruz. Uyarılarınızı dikkate alacağız, teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Aile Bütünlüğü

Tarih :04/03/2016 Saat : Kayıt:Aile Bütün. Stenograf : Uzman : Sayfa: 29

“Eğitim veriliyor mu?” diye sormuştunuz Sayın Başkan. Eğitim, elbette kurum içi eğitim veriyoruz arkadaşlarımıza, özellikle Anadolu’ daki arkadaşlarıma. Bugün mesela dört aylık bir eğitim vardı, bitti. Bugün, biraz önce arkadaşlarımız...

BAŞKAN – Yurt haberleri mi?

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Evet, kurum içi eğitim. Daha çok, protokolü baz alan, sadece siyasilerin siyasi açıklamalarını yazan bir kurum olma hüviyetinden çıkarmaya gayret ediyoruz. İşte, dört yıl kadar önce günde 600 civarında haber üreten bir kurumduk, bugün günde 1.800 habere çıktı bu rakam dört yıl içerisinde. Protokolü değil insanı merkeze alan, insan hikâyelerine önem veren -çünkü Batı insan hikâyeleri üzerinden işliyor haberleri- ve olumlu yönüyle bakan haberleri işletmek istiyoruz, onları çalışmak istiyoruz. Genç gazetecilere de bu anlamda, haberin merkezine insanı koyacak şekilde habere bakmaları konusunda eğitimler veriyoruz.

BAŞKAN – Bir de şeyi sorayım: Şimdi, biraz uzman gazetecilik dönemi de başlıyor artık, az önce Basın Yayın ve Enformasyonun bir grafiğine benim itiraz etmem gibi. Alanla ilgili bir uzmanlığı olmazsa bir muhabirin, bu alanla ilgili çok teknik de hata yapabiliyor. Mesela polis adliye muhabiri vardı, o daha çok bilirdi adli vakaların nasıl olacağını ya da sağlık vardır. Ama bu tür mesela sosyal hizmetler ya da sosyal yardımlar yeni konular artık, sosyal devlet ilkesi Türkiye için yeni kurumlar. Aslında biraz ihtisaslaşmayı da yaygınlaştırmak gerektiği kanaatindeyim. Yani polis adliye muhabirliği çok eski bir kurum bu kurumlar için. Sağlık muhabirleri vardır, efendim, diğer birkaç alanda vardır ama, başka alanlarda da bu uzmanlaşmanın yapılması gerektiği kanaatindeyim. Bunu da kayıtlara geçsin diye söyledim.

Ben teşekkür ediyorum Hasan Bey size ve kurumunuza.

ANADOLU AJANSI TÜRKİYE HABERLERİ YAYIN YÖNETMENİ HASAN ÖYMEZ – Ben teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

BASIN YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN YAYIN DAİRE BAŞKANI MUSA ÖZDEMİR – Bir hususun altını çizmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Türkiye, yoğun olarak göç alan bir ülke; güneyimizde çatışma ortamı söz konusu ve aileleriyle birlikte gelen artık 3 milyon gibi -3 milyona yakın- en azından, 2,5 milyon civarında bir nüfus var. Onlarla ilişkimiz artık sadece insani yardımlar çerçevesinde değil. Onlar bizim toplumumuzun bir parçası ve görünüşe göre de çatışma ortamı hangi saiklerle olursa olsun, kısa zamanda biteceğe benzemiyor. Bu kadar yoğun göç alan ülkelerde aile kurumu ve dolayısıyla sosyodemografik yapı büyük oranda etkilenir. Bu meselenin de dikkatle değerlendirilmesinin faydalı olabileceğini en azından vurgulamak isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olunuz.

Başka katkı ve ilavesi olan yoksa toplantıyı kapatıyorum.

Tüm katılımcılara, hem şahıslarına, hem kurumları adına, kurum yöneticileri adına teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.03

